

374.013

๑๑๗๗ ก

๕.3

การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

ฉวีวรรณ ธิบรวมทรัพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

กันยายน 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๘๕๘๕๕

การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ฉวีวรรณ ธิบรัมย์ทรัพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
กันยายน 2540

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับ ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในสามด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และ หมวดวิชาที่สอน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบ ค่าเอฟ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการสอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยแต่ละด้านมีปัญหที่สำคัญดังนี้ ด้านหลักสูตรคือไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล คือ ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และ ด้านอาคารสถานที่ คือ ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป

2. ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและด้านวิธีการสอน และการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผู้สอนที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาการสอนด้านหลักสูตร และด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY ON OPINIONS OF TEACHERS ON TEACHING PROBLEMS OF SHORT COURSE
CURRICULUM IN BANGKOK METROPOLIS VOCATIONAL SCHOOL

AN ABSTRACT

BY

CHAWEEWAN RIPROUMSUP

Presented in partial fulfillment of the requirement of the

Master of Education Degree in Adult Education

At Srinakharinwirot University

September 1997

The purposes of this research were to study the opinions of teachers on teaching problems of the short course curriculum in Bangkok Metropolis vocational schools in three aspect : curriculum, teaching method and evaluation, and building and to compared those opinions by sex, age, education backgroud, teaching experience, kind of school, and subject of teaching.

The sample of 179 teachers were multi-stage randomly selected. The instrument used for data collection were rating scale questionnaires. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t-test, and F - test.

The major finding were as follows:

1. The opinions of teachers on teaching problems in all and each aspects was at low level. In each aspects there were important problems such as, curriculum ; there was no content about management or marketing for vocational, teaching method and evaluation ; teachers was not trained about new teaching technics, building ; classroom was too small for that number of students.

2. There was significant difference in all aspects at the level of .05 among the teachers with different sex. When considered in each aspect, it was found that curriculum and teaching method and evaluation were significant difference at the level of .01.

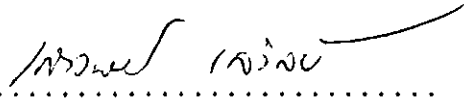
3. There were no significant among the teachers with different age, education background, and teaching experience in all aspects and in each aspect.

4. There was significant difference in all aspects at the level of .05 among the teachers with different kind of school. When considered in each aspect, it was found that curriculum, teaching method and evaluation were significant difference at the level of .05.

5. There was significant difference in all aspects at the level of .05 among the teachers with different subject of teaching. When considered in each aspect, it was found that curriculum, teaching and evaluation were significant difference at the level of .01.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

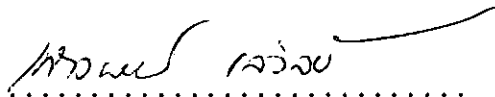
..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

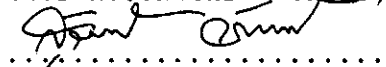
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

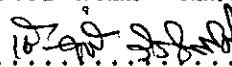
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ เขียรศรี วิวิธสิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่...6...เดือน...กันยายน...พ.ศ...๒๕๔๐

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ คอยดูแล ช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ และได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ซึ่งเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.กล้า สมตระกูล อาจารย์อุทุม เขยกิจวงศ์ และ อาจารย์วินัย พลดงนอก ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถาม ขอบพระคุณ ผู้บริหาร ผู้สอน ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ๆ ท่าน ที่ช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจในการศึกษาและการทำวิจัยเสมอมา

ฉวีวรรณ ภิรมทรัพย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวความคิดและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ	8
นโยบายการจัดการศึกษาด้านอาชีพ	10
แนวทางในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ	12
การจัดการศึกษาของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร	15
ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่	24
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	25
วิธีการสอน	26
สื่อการเรียนการสอน	27
การวัดผลประเมินผล	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
สมมุติฐานในการวิจัย	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	38

การวิเคราะห์ข้อมูล	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล	43
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	44
ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	46
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	53
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	78
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
ความมุ่งหมายของการวิจัย	87
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	87
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	87
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	88
การวิเคราะห์ข้อมูล	88
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	106
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	107
หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	108

บทที่	หน้า
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	109
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	118
ประวัติย่อของผู้วิจัย	119

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้สอนจำแนกตามโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร	36
2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	44
3 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของผู้สอนโดยรวมและรายด้าน	47
4 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของผู้สอนด้านหลักสูตร	48
5 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของผู้สอนด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	50
6 ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของผู้สอนด้านอาคารสถานที่	52
7 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอนที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้าน	54
8 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านหลักสูตร จำแนกตามเพศ	55
9 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านวิธีการสอน และการประเมินผลจำแนกตามเพศ	57
10 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามเพศ	60
11 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอนที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้าน	62
12 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันโดยรวมและรายด้าน	63
13 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันโดยรวมและรายด้าน	64

14	วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันโดยรวมและรายด้าน	65
15	เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกัน โดยรวมและรายด้าน	66
16	เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านหลักสูตร จำแนกตามประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน	67
17	เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านวิธีการสอน และการประเมินผลจำแนกตามประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน	70
18	เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน ที่สอนหมวดวิชาต่างกันโดยรวมและรายด้าน	73
19	วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน ที่สอนหมวดวิชาต่างกันโดยรวมและรายด้าน	74
20	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน ด้านหลักสูตร	75
21	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	76
22	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน ด้านอาคารสถานที่	77
23	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอน ในด้านหลักสูตร	78
24	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอน ในด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	80
25	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอน ในด้านอาคารสถานที่	82
26	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านอื่นๆ	84

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลก "ไร้พรมแดน" และกระแสผลักดันต่างๆ ทำให้ไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศในด้านต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพแข่งขันได้ ยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา "คน" และ "คุณภาพของคน" โดยเห็นว่า "คน" เป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 1) ซึ่งการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเป็นทรัพยากรอันมีคุณค่านั้น สามารถทำได้ด้วยการสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตของบุคคล เพราะการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนามนุษย์ การศึกษาที่จะเอื้อต่อสภาพสังคมไทยในอนาคตที่มีความก้าวหน้ามั่นคงและความเสมอภาคจะต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาตัวบุคคล ครอบครัวและการผนึกกำลังกันเป็นชุมชนที่สำคัญ โดยเน้นให้ระบบการศึกษาไทยในอนาคต เป็นระบบที่สามารถเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปรับตัวได้กับสภาวะโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว สามารถรับรู้ข่าวสารใหม่ๆ แล้วนำมาคิดตัดสินใจ รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนสามารถผนึกกำลังกันเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพปัญหาไปสู่สภาพที่พึงประสงค์ (โครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. 2538 : 19 - 20)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้มีการกำหนดให้เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นว่า ถึงแม้ประเทศไทยจะมีอัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจไปในทิศทางที่ดี และเติบโตอย่างรวดเร็วก็ตาม แต่ถ้าหากไม่ได้พัฒนาประชาชนในด้านการศึกษา ด้านคุณภาพชีวิต และด้านฝีมือแรงงานให้ทันต่อความต้องการของตลาดแรงงานแล้ว ย่อมมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศอย่างแน่นอน (ประชิด ตี๋สกุล. 2538 : 1)

กรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนในการจัดการศึกษาแก่ประชาชน ทั้ง การศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐานและการศึกษานอกโรงเรียนด้านการฝึกอาชีพแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากสภาพการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ การขยายตัวทางสาขาอาชีพพาณิชยกรรม และสาขาอาชีพอุตสาหกรรม อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการบริหารงานราชการรัฐกิจการค้าและการบริการต่างๆ กรุงเทพมหานครจึงกลายเป็นแหล่งจ้างงาน ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ทำให้มีประชาชนจากต่างจังหวัดอพยพหลั่งไหลเข้ามาหางานทำ และอาศัย อยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนมากจากสภาพดังกล่าวกรุงเทพมหานครจึงได้กำหนดแนวความคิด ในการพัฒนาทรัพยากรและสังคม ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535 - 2539) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทุกระดับ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในความ รับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งในด้านชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษา การมี อาชีพที่เหมาะสม สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง ได้ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายในการฝึกทักษะในการประกอบ อาชีพแก่ประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนอาชีพ และพัฒนาฝีมือแรงงาน ทั้งในภาคแรงงาน อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม(กรุงเทพมหานคร . ม.ป.ป.)

ในการจัดการศึกษาให้ความรู้ทางด้านอาชีพแก่ประชาชนนั้นกรุงเทพมหานครได้มอบหมาย ให้สำนักพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบ ตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่องการแบ่งส่วนราชการ ภายในหน่วยงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร(ฉบับที่ 13) หมวด 17 สำนักพัฒนาชุมชนข้อ 29 สำนักพัฒนาชุมชนมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน การ ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการส่งเสริมอาชีพ(สำนักพัฒนาชุมชน . 2536 : 4) และได้จัดตั้งกองส่งเสริมอาชีพเป็นหน่วยงานที่อยู่ในสำนักพัฒนาชุมชน มีหน้าที่ความ รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ดูแลและสนับสนุนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดการฝึกอาชีพให้ประชาชนผู้ไร้โอกาสศึกษาต่อในระดับสูงสายสามัญในโรงเรียนภาคปกติ โดย ดำเนินการตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วย การดำเนินงานฝึกอาชีพและสารพัดช่าง พ.ศ. 2530 และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง(สำนักพัฒนาชุมชน . 2536 : 35 - 37)

จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกอาชีพของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครมาเป็น เวลานานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 มาจนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากผู้เรียนเป็นจำนวน เพิ่มขึ้นทุกปี จะเห็นได้จากการที่ทางกรุงเทพมหานครได้มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพ

มหานครเพิ่มขึ้นทุกปีตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ดังแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้มีการกำหนด โครงการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพิ่มอีก 3 แห่ง เพื่อเปิดโอกาสแก่ประชาชนโดยทั่วไป ให้มีโอกาสศึกษาตามความถนัดและความต้องการของตลาดแรงงาน โครงการเพิ่มวิชาชีพและขยายวิชาชีพในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อขยายการฝึกอาชีพภาคค่ำเพิ่มขึ้น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปิดสอนภาคปกติในโรงเรียนฝึกอาชีพเพิ่มขึ้นใน 6 โรงเรียน จำนวน 14 ห้องเรียน 8 วิชาชีพ และสอนภาคค่ำในโรงเรียนฝึกอาชีพจำนวน 18 ห้องเรียน 15 วิชาชีพ อันเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาด้านวิชาชีพ เป็นการเพิ่มโอกาสในตลาดแรงงาน (สำนักพัฒนาชุมชน. 2536 : 69 - 70)

การขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ในการเข้ามาฝึกอาชีพ จนเกิดปัญหา ดังที่ เรียบร้อย ประสงค์ไท (2534 : 63) ได้ทำการศึกษาพบว่า มีประชาชนให้ความสนใจสมัครเข้ารับการอบรมกับโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครมากจนบางวิชาไม่สามารถจะรับนักศึกษาเข้าเรียนได้หมด เนื่องจากต้องรับในจำนวนที่กำหนดไว้เท่านั้น นอกจากการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นแล้วยังมีการเพิ่มสาขาวิชาตามความต้องการของตลาดแรงงานและกระแสของสังคมอีกด้วยทำให้ต้องมีการจัดหาอาคารสถานที่ในการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพการสหกรณ์ที่จจะมาเป็นผู้บริหารและทำการสอน การจัดทำตำราหรือหนังสือคู่มือ การจัดสรรงบประมาณในด้านต่างๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนการจัดทำหลักสูตรในสาขาวิชาที่เปิดเพิ่มให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพความเจริญทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและตลาดแรงงาน ซึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครในสภาพดังกล่าวยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อยู่มาก ดังรายงานของ กรุงเทพมหานคร (เพชรฯ สงวนแสง. 2536 : 5 ; อ้างอิงมาจาก สำนักการศึกษา. 2534 : 14) ที่พบว่าได้ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เช่น ผู้สอนไม่เพียงพอ การพัฒนาบุคลากรได้รับการสนับสนุนน้อย วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการฝึกไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ผู้เรียนที่จบออกไป ประกอบอาชีพมักได้ค่าแรงต่ำ เป็นต้น และจากรายงานของกองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน (2539 : 19 - 21) พบว่า สภาพปัญหาด้านวิชาการ หลักสูตร ยังไม่สามารถเปิดฝึกอบรมให้ทันกับความต้องการของตลาดวิชาชีพเนื่องจาก

ยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ด้านรูปแบบวิธีการฝึกอบรมที่ใช้แบบเดิมไม่ก้าวหน้าตามไม่ทัน ความเจริญทางเศรษฐกิจสังคม ด้านอุปกรณ์การเรียนยังขาดแคลนไม่ทันสมัย ด้านอาคารสถานที่ มีสภาพไม่คงทนถาวรเป็นอาคารชั่วคราวและแออัด เห็นได้ว่าโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร กำลังประสบกับปัญหาที่สำคัญ ในด้านการทำหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาที่เปิดเพิ่มใหม่ ด้านวิธีสอนที่ทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ การวัดผล ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ด้านอาคารสถานที่ตั้งโรงเรียน โรงฝึกงาน สภาพห้องเรียนและ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหา การสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ในฐานะที่ผู้สอนมีส่วน เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหา การสอนจะชี้ให้เห็นถึงสาเหตุ สภาพปัญหา และองค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัด การเรียนการสอน ของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร อันจะนำไปสู่ข้อสรุปและแนวทาง ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงาน ของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดประสิทธิผลเต็มที่แก่ผู้เรียน ในสาขาวิชาชีพต่างๆ ที่จัดฝึก ให้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันใน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และ ด้านอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน เกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพ พระยะสัน ในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และหมวดวิชาที่สอน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการสอนของ ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพ

ระยะสั้น ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการจัดดำเนินงานในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ตลอดจน การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร และกิจกรรม การเรียนการสอน ให้สนองตอบความต้องการของประชาชน

2. ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงและ จัดดำเนินการศึกษาของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับ สภาพสังคมและสภาพแวดล้อมในปัจจุบันต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 28 (โรงเรียน จำนวน 211 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้จากประชากร โดยการสุ่มแบบ หลายขั้นตอน(Multi - Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 179 คน โดยมี รายละเอียดดังนี้

1.2.1 สุ่มโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครจำแนกตามประเภทของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 22 โรงเรียน

1.2.2 จากจำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียนใช้ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นทุกคนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนทั้งสิ้น 179 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึง ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับ ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 35 ปี

1.2.2 35 ปี ขึ้นไป

1.3 วุฒิการศึกษา

1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.3.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

1.4 ประสบการณ์ทำงาน

1.4.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.4.2 5 – 10 ปี

1.4.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.5 ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

1.5.1 มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง

1.5.2 ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง

1.6 หมวดวิชาที่สอน

1.6.1 หมวดวิชาอุตสาหกรรม

1.6.2 หมวดวิชาคหกรรม

1.6.3 หมวดวิชาพาณิชยกรรม

2. ตัวแปรตาม ตัวแปรตามในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับ
ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศันในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

2.1 ด้านหลักสูตร

2.2 ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล

2.3 ด้านอาคารสถานที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความเข้าใจหรือความรู้สึกนึกคิด ของผู้สอน
เกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศันในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

2. ผู้สอน หมายถึง ครู หรือ วิทยากร ที่ทำหน้าที่สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศันใน

โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

3. ปัญหาการสอน หมายถึง อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้วมีผลต่อกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ของผู้สอนในการสอนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง ปัญหาของเนื้อหาวิชา การกำหนดหลักสูตร ความทันสมัยของหลักสูตร ความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3.2 ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล หมายถึง ปัญหาในการจัดสถานการณ์ สภาพการณ์ประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติ การใช้สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการต่างๆ เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาวิชาแก่ผู้เรียนทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ปัญหาสถานที่ใช้ในการสอน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน รวมถึงสภาพแวดล้อมในบริเวณอาคารสถานที่ที่มีผลกระทบต่อการสอน

4. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ที่เปิดสอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี 2 หลักสูตร ได้แก่

4.1 หลักสูตร 3 เดือน (360 ชั่วโมง) เรียนภาคปกติ

4.2 หลักสูตร 3 เดือน (180 ชั่วโมง) 14 6
เรียนภาคค่ำ

5. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานที่ฝึกอบรมด้านวิชาชีพในความรับผิดชอบของฝ่ายการศึกษาอาชีพ กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

5.1 มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง จำนวน 10 โรง เปิดสอนภาคปกติและภาคค่ำ

5.2 ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง เปิดสอนโดยอาศัยโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นอาคารเรียน จำนวน 18 โรง เปิดสอนเฉพาะภาคค่ำ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง ในการวิจัย ดังต่อไปนี้ แนวความคิดและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาด้านอาชีว นโยบายการจัดการศึกษาด้านอาชีว แนวทางในการจัดการศึกษาด้านอาชีว การจัดการศึกษา ของโรงเรียนฝักอาชีพรุงเทพมหานครและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาด้านอาชีว

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ทำการปรับปรุงแนวคิด และจุดมุ่งหมาย ของการเรียน การสอนวิชาชีพพระยะสั้น โดยเริ่มดำเนินการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2528 - 2529 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 2) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ทรัพยากร ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนถึงแนวทางการพัฒนาอาชีพ ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 6 โดยมุ่งเน้นให้ผู้รับบริการเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ เสริม ความรู้และประสบการณ์ ในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายที่จะให้การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและส่งเสริม การประกอบอาชีพของประชาชนเพื่อลดปัญหาการว่างงาน เนื่องจากสามารถจัดให้บริการได้อย่าง กว้างขวาง มีความยืดหยุ่นสามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมได้อย่างคล่องตัวและ รวดเร็ว ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการแก้ปัญหาการว่างงาน และสามารถส่งผลให้ผู้เข้ารับการศึกษาหรือ ฝึกอบรมเข้าสู่อาชีพมีงานทำ และสามารถประกอบการได้อย่างจริงจัง มากกว่าวิธีการเดิมที่เคย จัดอยู่ แนวทาง รูปแบบ วิธีการ ที่ได้จากการพัฒนาปรับปรุงของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็น แนวทาง และรูปแบบ ที่มุ่งจัดให้กลุ่มเป้าหมายได้ใช้กระบวนการคิดเป็นเพื่อการตัดสินใจประกอบ อาชีพอย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนด้วยตนเอง บนพื้นฐานสภาพและขีดความสามารถของตนก่อนที่จะ รับคนเข้าศึกษาหรือฝึกอบรม และการศึกษาหรือฝึกอบรมที่จัดให้เน้นมุ่งเน้นให้เสริมส่วนที่ขาด เป็น ประโยชน์ หรือจำเป็นต่อการประกอบอาชีพที่กลุ่มเป้าหมายได้ตัดสินใจเลือกไว้เป็นประการสำคัญ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบอาชีพนั้นๆ ให้เป็นไปได้อย่างครบวงจรหลังจากการศึกษา

หรือฝึกอบรมแล้ว จัดให้มีกระบวนการสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพการพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่จะช่วยให้แนวทางดังกล่าวเป็นไปได้นทางปฏิบัติ คือการแนะแนวและการบริการสนเทศ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะให้กลุ่มเป้าหมาย ได้มีข้อมูลความรู้ ข่าวสาร และประสบการณ์ ตลอดจนช่องทางนำสู่การประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพแบบพึ่งพาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบวิธีการดังกล่าว เรียกว่า "การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ"

(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 1)

อุดม เขยกิจวงศ์ (2534 : 176)กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาวิชาชีพไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงาน อันเป็นพื้นฐานที่เพียงพอแก่การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ
2. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในอาชีพที่ดำเนินอยู่ เป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นแนวทางในการพัฒนาตัวเองและประเทศชาติโดยรวม
3. เพื่อส่งเสริมให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพรองจากอาชีพเดิมที่ประกอบอยู่ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อันที่จะเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น
4. เพื่อให้รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและองค์ประกอบอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลต้องใช้ข้อมูลในการประกอบอาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 : 10)ได้สรุปจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียนไว้ว่า เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่ติดต่อการทำงานและการประกอบอาชีพและจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในระดับต่างๆ ตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนสามารถประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเอง ปรับปรุงอาชีพ และรับจ้างในตลาดแรงงานได้

แนวคิดและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาด้านอาชีพโดยภาพรวมแล้วเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้เพิ่มเติมจากเดิมให้มากขึ้น มีทักษะมากขึ้นในการประกอบอาชีพ ทั้งอาชีพรับจ้างแรงงาน และอาชีพส่วนตัวที่เป็นอิสระ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถทำงานอาชีพได้อย่างครบวงจร รู้จักสร้างงานที่เป็นอาชีพรอง เพื่อเสริมงานอาชีพหลัก เป็นผู้ที่ไม่ปล่อยเวลาให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ รู้จักใช้เวลาที่มีอยู่อย่างมีคุณค่า รู้จักหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในการนำมาใช้ประกอบอาชีพและปรับปรุงดัดแปลงพัฒนาอาชีพของตน ให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ เพื่อให้อาชีพของตนได้รับความก้าวหน้าขึ้น นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน มีความคิด

เป็นของตนเองอย่างอิสระ นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างปกติสุข

นโยบายการจัดการศึกษาด้านอาชีพ

จากการที่ได้มีการประเมินผลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในด้านการจัดการศึกษาทางอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ยังมีปัญหาและอุปสรรคมากมายที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ฉะนั้นในแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการในการดำเนินงานให้รัดกุมขึ้น ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 16)

"นโยบาย 4 เร่งปรับปรุงการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการทำงานของประเทศในอนาคต โดยเน้นการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ขาดแคลน และการพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถในการตัดสินใจ เลือกช่องทางและการประกอบอาชีพที่เหมาะสม" โดยมีมาตรการ ดังนี้

1. ปรับปรุงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยคำนึงถึงสภาพความต้องการและโอกาสในการทำงานที่แตกต่างกัน ของประชาชนในแต่ละพื้นที่

2. เสริมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาแก่โรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมแก่สังคมในอนาคต โดยให้ความสำคัญในเรื่อง

2.1 การสรรหาและพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนและผู้จัดกิจกรรมการศึกษาที่เกี่ยวข้อง วิชาชีพที่ขาดแคลนและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

2.2 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือ ให้สอดคล้องกับวิชาชีพสาขาใหม่ที่จะเริ่มดำเนินการและซ่อมบำรุง รักษา วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้ว

3. ให้มีการประสานความร่วมมือการจัดการศึกษาวิชาชีพ ในด้านการจัดสรร และการใช้ทรัพยากร ระหว่างองค์กรของรัฐและเอกชน สถานประกอบการ ชุมชน และแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้าน

3.1 มาตรการจูงใจให้สถานประกอบการ หน่วยงานด้านอุตสาหกรรมจัดฝึกแรงงาน ในระดับฝีมือเป็นพิเศษ

3.2 ส่งเสริมและร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ฝึกอาชีพทางด้านเทคนิค

ที่ต้องการความชำนาญเฉพาะอย่าง

4. ริเริ่มแสวงหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการพัฒนาอาชีพแก่แรงงานกึ่งฝีมือ การประกอบธุรกิจขนาดย่อมและการแปรรูปผลผลิตการเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม

5. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพในลักษณะเรียนไปพร้อมกับการปฏิบัติในสถานที่ทำงานจริง

6. ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการ รูปแบบ สื่อและเนื้อหา โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่อง การแนะแนวกิจกรรมและเนื้อหาที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์โลกของงานอาชีพเพื่อเป็นช่องทางในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ จริยธรรม และคุณธรรม ในการประกอบอาชีพ การรวมกลุ่มและการรักษาความสมดุลของสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้การจัดการศึกษาด้านอาชีพมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกันไป ดังนั้นในแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) จึงได้กำหนดมาตรการการศึกษาและอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพโดย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539 : 40 - 41)

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลท้องถิ่นและตลาดแรงงานทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ให้มีการสำรวจข้อมูล เกี่ยวกับจำนวนและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งแนวโน้มสถานะที่เกี่ยวข้องกับตลาดแรงงานเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

2. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ตลาดแรงงาน สภาพสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบของการให้การศึกษา การฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมอื่นๆ โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3. ประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และเตรียมคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของอาชีพในอนาคตอย่างเป็นระบบ

4. ส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมดำเนินการพัฒนาหลักสูตร สื่อ และการเรียนการสอน

กาญจนา สุขประเสริฐ (2536 : 99 - 100) ได้สรุปแนวทางในการกำหนดนโยบายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ว่า ควรเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของ

ประชาชนที่พลัดโอกาส และในการกำหนดนโยบายนั้น ให้พิจารณาจากองค์ประกอบหลายๆ ด้าน คือ แผนและนโยบายในระดับชาติ สภาพปัญหาและความต้องการของจังหวัด ของประชาชน รวมทั้งศักยภาพในการดำเนินงานของจังหวัดแล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาพิจารณา เพื่อกำหนด เป็นนโยบาย ที่จะพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด การกำหนดนโยบาย ต้องคำนึงถึงหลักบางประการ คือ

1. กำหนดนโยบายให้สัมพันธ์กับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. กำหนดนโยบายเพื่อจัดการศึกษาให้คนมี ความรู้ ทักษะและสมรรถนะที่จะออกไป ประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครอบครัวดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในสังคม และให้รู้ว่าจะหยุดการศึกษาไม่ได้ ต้องศึกษาไปตลอดชีวิต
3. กำหนดนโยบายให้จัดการศึกษาที่ผลิตกำลังคนโดยคำนึงถึงต้นทุน ผลตอบแทนที่จะได้รับ จากผู้สำเร็จการศึกษาและผลิตกำลังคน ให้สัมพันธ์กับตลาดแรงงานโดยเฉพาะควรเน้นให้สามารถ สร้างงานใหม่และประกอบอาชีพอิสระเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ การกำหนดนโยบายควรจะได้ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อประโยชน์ด้าน ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณ และคุณภาพของคนที่การศึกษานอกโรงเรียน จะมีบทบาทในการพัฒนาและ เป็นข้อมูลนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและหลักสูตรในที่สุด

จากนโยบายต่างๆ พอสรุปได้ว่า การกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาวิชาชีพนั้น ได้พยายามจัดให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความเจริญ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังได้มี การส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาและเน้นความสำคัญของการ นำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีคุณค่า นอกจากนี้แล้ว ยังได้สอดแทรกความมีจริยธรรม คุณธรรมในการประกอบอาชีพแก่ผู้เรียนอีกด้วย

แนวทางในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เสนอแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา อาชีพไว้ ดังต่อไปนี้ (พรทิพย์ เข้มทอง. 2533 : 265 - 266)

1. จัดเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาชุมชนและการประกอบ อาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนนั้นๆ ในเรื่องของอาชีพจะให้

ความสำคัญแก่การพัฒนาอาชีพที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ไม่ต้องลงทุนสูงในเรื่อง เครื่องมือและวัสดุ อุปกรณ์

2. การจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพจะไม่มุ่งเน้นเฉพาะการฝึกอาชีพและฝีมือ แต่จะส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านต่างๆ ที่จำเป็นนับตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา และทางเลือกที่เหมาะสม บริหารและจัดการพัฒนาทัศนคติและลักษณะนิสัยที่จำเป็นการฝึกทักษะ ทฤษฎีและปฏิบัติการทำงานเป็นกลุ่ม ตลอดจนการแนะแนว มีการกำหนดเนื้อหาเพื่อให้บริการแก่ ผู้เรียนในลักษณะ "การต่อวงจร" คือมีการวิเคราะห์พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ปรับเนื้อหาและ ระยะเวลาของหลักสูตร เพื่อให้มีความรู้เฉพาะ เรื่องตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน

3. จัดรูปแบบของกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการ เรียนรู้ของผู้เรียนและ เนื้อหาของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะให้ความสำคัญแก่การให้ข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพ โดยผ่านสื่อทางการศึกษาประเภทต่างๆ สำหรับในชุมชนที่มีผู้ ประสงค์จะเข้ารับบริการเป็นจำนวนมาก จะเน้นการสอนในลักษณะชั้นเรียนไม่มีรอบ

4. ส่งเสริมให้วิทยากรท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกและการอบรม เป็นผู้สอนในหลักสูตร การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพมากยิ่งขึ้น เพื่อขยายบริการให้กว้างขวาง และเพื่อเปิดโอกาสให้ ข้าราชการประจำของศูนย์ซึ่งมีจำนวนจำกัดได้ทำหน้าที่ในการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการ พัฒนาหลักสูตร คัดเลือกและฝึกอบรมวิทยากรท้องถิ่น การนิเทศติดตามผล การแนะแนว และการ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้มากยิ่งขึ้น

5. ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายเดียวกัน ทั้งนี้จะแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบตามความพร้อม ความชำนาญ เพื่อให้บริการไม่ซ้ำซ้อนแต่มีความต่อเนื่องและ รับช่วงกัน

6. เน้นการให้บริการแก่เยาวชนและประชาชนในวัยแรงงานในชนบทเป็นหลัก โดย เฉพาะอย่างยิ่งผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนเห็น ช่องทางการประกอบอาชีพ

7. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้ประสานสัมพันธ์กับโครงการศึกษานอกโรงเรียนอื่นๆ เช่น อาศัยการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นสื่อในการสำรวจปัญหาและความต้องการในการฝึก อบรมของผู้เรียน จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้รับช่วงในการสนองความต้องการนั้นและ เผยแพร่ ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพผ่านทางเอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อมวลชนต่างๆ เป็นต้น

วินัย สายหงษ์(ม.ป.ป. : 18 - 24) ได้เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาวิชาชีพ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาวิชาชีพเพื่อประกอบอาชีพอิสระ

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพต่างๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิต อาชีพดังกล่าวอาจเป็นอาชีพที่แสดงถึงความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่กำลังสูญหาย เป็นลักษณะอาชีพที่ผู้เรียนสามารถดำเนินการหรือบริหารกิจการได้โดยอิสระ เป็นเจ้าของกิจการเอง โดยใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองถนัดได้อย่างเต็มที่ มีแนวทางและขั้นตอนในการจัด เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาความต้องการทางอาชีพ ทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบการและการเรียนในท้องถิ่น เตรียมกลุ่มเป้าหมาย เตรียมหลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นในการจัด กำหนดแผนกิจกรรม จัดดำเนินการเรียนตามแผนที่มุ่งให้เรียน โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายที่จะช่วยให้เกิดความรู้ทักษะในอาชีพ การจัดการ การตลาดที่สามารถนำสู่การประกอบอาชีพที่ครบวงจรได้ ตลอดจนการติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผลการเรียนพร้อมทั้งสนับสนุนเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพด้วย

2. การจัดการศึกษาวิชาชีพเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพต่างๆ ตามความต้องการของตลาดแรงงานในระดับชาติ มุ่งเน้นการผลิตฝีมือแรงงาน หรือช่างเทคนิคซึ่งเป็นความต้องการของสถานประกอบการหรือตลาดแรงงาน ในอันที่จะเกิดความเปลี่ยนแปลง หรือความเจริญก้าวหน้าเชิงธุรกิจทั้งในภาวะปัจจุบันและอนาคต มุ่งเน้นการฝึกทักษะฝีมือเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยตรง มีแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานโดยเริ่มต้นด้วยการจัดทำศูนย์สารสนเทศ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงาน นำข้อมูลมาทดสอบ วิเคราะห์แล้วกำหนดหรือพัฒนาหลักสูตร นำผู้เรียนทั้งแรงงานไร้ฝีมือ แรงงานกึ่งฝีมือ และแรงงานในโรงงานมาให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อให้แรงงานที่มีคุณภาพที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้จะต้องมีการนิเทศติดตามและประเมินผล เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์อีกด้วย

3. การจัดการศึกษาวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (ทักษะพื้นฐาน)

เป็นการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนมีความรู้และทักษะอาชีพพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น ลดรายจ่ายโดยให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากร

ของชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรม และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เห็นได้ว่าแนวทางในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีพนั้น มีความสัมพันธ์เป็นอย่างยิ่งกับการดำรงชีวิตของประชาชน มีแนวทางในการจัดมากมาย ยึดหยุ่นตามสภาพแวดล้อมและลักษณะทางสังคมของท้องถิ่นต่างๆ มีการศึกษาปัญหาเฉพาะท้องถิ่น ความต้องการอาชีพที่ขาดแคลนในตลาดแรงงาน การนำทรัพยากรวัตถุและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แก่กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้กับประชาชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดการศึกษาของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

1. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 อาศัยคำสั่งที่ 262/2503 ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2503 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพราษฎร และได้จัดสถานฝึกอาชีพช่างเครื่องยนต์ขึ้น ในสมัยนั้นกรุงเทพมหานคร ยังเป็นเทศบาลอยู่ โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครตั้งขึ้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อย ด้วยโอกาสทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาชีพ แต่เดิมโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดอยู่กับสำนักงานการศึกษากทม กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันได้โอนมาสังกัดกับฝ่ายพัฒนาอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2535 สำนักพัฒนาชุมชนมีนโยบายที่จะขยายการศึกษาวิชาชีพ ให้ทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเพิ่มวิชาชีพในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น โดยได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพประชาชนเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อยด้วยโอกาสทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะทางด้านวิชาชีพ และนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว จัดปัญหาการว่างงานและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม (เพชรฯ สงวนแสง. 2536 : 32 - 33) ต่อมา มีการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ และหน้าที่ความรับผิดชอบของกองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 1 งาน 3 ฝ่าย สำหรับฝ่ายพัฒนาอาชีพได้เปลี่ยนเป็นฝ่ายการศึกษาอาชีพมีหน้าที่ความรับผิดชอบบริหารและประสานงานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร การขออนุญาต จัดตั้งสถานศึกษาการออกหนังสือรับรองความรู้ การเทียบวุฒิ จัดทำแผนงาน และโครงการ

ร่วมกับโรงเรียนฝึกอาชีพเพื่อขยายการ ศึกษาออกโรงเรียน การเปิด ปิด ยุบแผนกวิชา โดยพิจารณา ความเป็นไปได้และประโยชน์ที่ได้รับ การพัฒนาเกี่ยวกับ หลักสูตร ตำราเรียน แบบเรียน คู่มือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน รูปแบบการฝึกอบรมบุคลากรประเภทต่าง ๆ จัดให้มีการทดสอบฝีมือช่างตามเกณฑ์มาตรฐาน การนิเทศงานด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ในวิชาชีพให้แก่ครู อาจารย์ ในสถานศึกษา งานช่าง ปรับปรุงโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง(สำนักพัฒนาชุมชน. 2539 : 4)โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น 3 งาน ดังนี้ (สำนักพัฒนาชุมชน. 2536 : 35 - 37)

1.1 งานบริหารสถานศึกษาวิชาชีพ

หน่วยงานนี้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการประสานงาน ติดตามประเมินผล และนำการบริหารงานสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบกรุงเทพมหานคร การขออนุญาตจัดตั้งสถานศึกษา และโรงเรียนประเภทอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดำเนินการออกหนังสือรับรองความรู้ การเทียบวุฒิให้แก่นักเรียนของสถานศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนฝึกอาชีพ การประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนฝึกอาชีพ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2 งานส่งเสริมการศึกษาวิชาชีพ

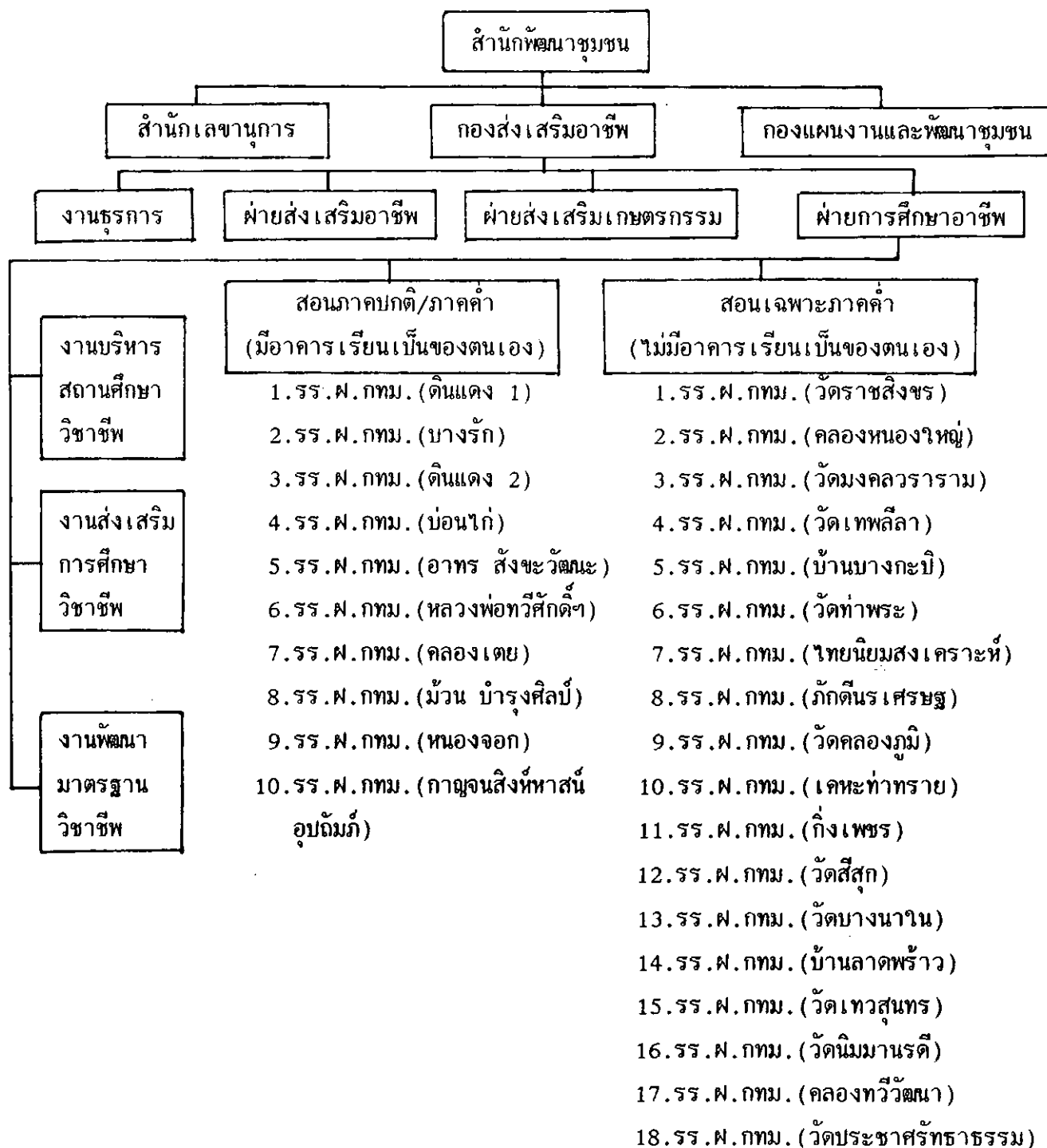
หน่วยงานนี้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำแผนงานและโครงการร่วมกับโรงเรียนฝึกอาชีพเพื่อขยายการศึกษานอกระบบโรงเรียน จัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อจัดทำแผนงานและโครงการขอความช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสถานศึกษา กำหนดโครงการในการพัฒนาการศึกษาอาชีพ การเปิด ปิด ยุบ แผนกวิชาโดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้และประโยชน์ที่จะได้รับ จัดทำวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนฝึกอาชีพ จัดให้มีการแนะแนวการศึกษาอาชีพแก่นักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.3 งานพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ

หน่วยงานนี้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์และทดสอบ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา เช่น การพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตร ตำราเรียน แบบเรียน คู่มือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน รูปแบบการฝึกอบรมบุคลากรประเภทต่างๆ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ ดำเนินการเกี่ยวกับการอบรม สัมมนา จัดงาน ของครู - อาจารย์ การควบคุมมาตรฐานบุคลากร จำนวนครูนักศึกษาและสาขาวิชาต่างๆ ให้เหมาะสมกัน ตลอดจน

อุปกรณ์การเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้น จัดให้มีการนิเทศงานด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ใน วิชาชีพ แก่ครู - อาจารย์ในสถานศึกษาจัดหาและแนะนำตลาดแรงงานแก่นักศึกษาเพื่อการประกอบ อาชีพและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการฝึกอาชีพให้ประชาชนผู้ ไร้โอกาสศึกษาต่อระดับสูง สายสามัญในโรงเรียนภาคปกติ โดยดำเนินการตามระเบียบกรุงเทพ มหานคร ว่าด้วย การดำเนินงานฝึกอาชีพและสารพัดช่าง พ.ศ.2530 และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีอยู่ 28 โรง แบ่งออกเป็นโรงเรียนฝึกอาชีพที่มีอาคารสถานที่เป็นของตนเอง 10 โรง เปิดทำการสอนทั้งภาคปกติและภาคค่ำ และ โรงเรียนฝึกอาชีพที่ไม่มีอาคารเรียน เป็นของตนเองแต่ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 18 โรง เปิดทำการสอนเฉพาะภาคค่ำ ในการขอเปิดรายวิชาชีพเพิ่ม หรือขอจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพนั้น ฝ่ายการศึกษาอาชีพ กองส่งเสริมอาชีพ จะเป็นผู้จัดทำ และนำเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ ซึ่งใน การดำเนินการนั้นใช้งบประมาณของกรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิการบริหารงานสำนักพัฒนาชุมชน

จากแผนภูมิการบริหารงานสำนักพัฒนาชุมชน ได้แบ่ง โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครประเภทนี้ได้รับการจัดตั้งโดยมีงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เป็นโรงเรียนฝึกออาชีพโดยเฉพาะ ลักษณะโดยทั่วไปของอาคารเป็นตึก 4 ชั้น แบ่งเป็นสำนักงาน ห้องสมุด ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียน มีอาคารฝึกงาน โรงฝึกงานเป็นอาคารชั้นเดียว มีห้องสุขาอยู่ทั้งภายในและภายนอกอาคาร โรงเรียนประเภทนี้ จะเปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคค่ำ

2. ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง โรงเรียนฝึกออาชีพกรุงเทพมหานครประเภทนี้ได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยไม่มีงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสถานที่ แต่ได้อาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดกรุงเทพมหานครเป็นสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ ลักษณะทั่วไปเป็นห้องภายในอาคารที่ดัดแปลงจัดไว้สำหรับเรียนและฝึกออาชีพ บางแห่งก็ใช้ศาลา โรงอาหาร เป็นห้องเรียน แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละแห่ง โรงเรียนประเภทนี้จะเปิดสอนเฉพาะภาคค่ำ เท่านั้น

2. นโยบายหลักในการจัดการศึกษาด้านอาชีพของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาให้ประชาชนมีการ เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ในการประกอบอาชีพตามความสนใจและความถนัดโดยจัดให้มีการฝึกอชีพแก่ผู้ที่อายุพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับแล้วมิได้เรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้นและฝึกอชีพให้แก่ประชาชนที่สนใจ โดยจะสนับสนุนให้เปิดโรงเรียนฝึกอชีพในประเภทที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน (วลีชัย เปรมชัยเรียร. 2536 : 58-59)

จากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535-2539) ในส่วนแผนงานพัฒนาการศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายในการฝึกอชีพไว้ดังนี้ (สำนักนโยบายและวางแผน. 2534 : 31 - 35)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้เป็นเครือข่ายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อผู้เรียนและประชาชนมีโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ ได้รับข่าวสารและข้อมูลที่ต้องการอย่างกว้างขวาง

2. เพื่อผลิตแรงงานที่มีคุณภาพรองรับอุตสาหกรรมและ เศรษฐกิจโดยส่วนรวมและมุ่งให้

ผู้เรียนเห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม มีสุขภาพสมบูรณ์ ใช้ชีวิตอย่างเป็นสุข และ รักษาความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

นโยบาย

นโยบายพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 ได้กล่าวถึงการศึกษาจากระบบ ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมกิจกรรมให้บริการความรู้ข่าวสารข้อมูลในลักษณะ เครือข่ายในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชนและสังคม เพื่อให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. เร่งรัดและประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการฝึกอาชีพระยะสั้น เพื่อผู้จบการศึกษา ภาคบังคับวัยแรงงาน มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และมีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และให้ผู้เรียน เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

1. จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 4 แห่ง
2. ขยายวิชาช่างเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาดแรงงาน
3. จัดหาที่อ่านหนังสือให้ชุมชนปีละ 36 แห่ง
4. ผู้เรียนมีความรู้ด้านอาชีพพื้นฐาน และสามารถนำไปศึกษาต่อระดับสูง รวมทั้งนำไปประกอบอาชีพได้

แนวทางและมาตรฐานในการดำเนินงาน

1. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้ครอบคลุมผสมผสานความรู้ดั้งเดิม ของไทยและวิทยาการใหม่ด้านอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์เข้ากับสังคมไทยได้อย่าง เหมาะสม
2. จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพและขยายวิชาช่างเพิ่มขึ้น เพื่อรับรองผู้ด้อยโอกาสทาง การศึกษา และเปิดโอกาสให้มีการศึกษาตลอดชีวิต โดยพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบ อาชีพให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
3. สนับสนุนระบบเครือข่ายการเรียนรู้ต่อเนื่องให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน จัดหา อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง

คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสนใจศึกษาต่อด้านอาชีพเพิ่มมากขึ้น และทั่วถึงทุกชุมชน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้านอาชีพ

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่องานที่ เห็นคุณค่าของการรักษาสีศิลปวัฒนธรรม มีจิตสำนึกและส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

แนวทางในการปฏิบัติ

แนวทางในการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานครในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพดังนี้ (วัลลีย์ เปรมชัยเสียร. 2536 : 59-60)

1. เปิดโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ประเภทมีอาคารเรียนเป็นของตนเองเพิ่ม ปีละ 1 โรงเรียน บริการประชาชนได้เพิ่มขึ้นปีละ 500 คน

2. เปิดโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ประเภทที่ใช้อาคารเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษาเพิ่มขึ้นปีละ 5 โรงเรียน บริการประชาชนได้เพิ่มขึ้นปีละ 900 คน

3. เปิดสอนวิชาชีพที่ประชาชนสนใจให้มากขึ้น และเปิดสอนสาขาวิชาชีพใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานให้มากขึ้น เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ ช่างเคาะพ่นสี ดนตรีสากล ช่างบุครุภัณฑ์ พนักงานโรงแรมและภัตตาคาร ฯลฯ

4. จัดอัตราค่าจ้างครูให้เพียงพอและกำหนดหลักเกณฑ์ความก้าวหน้าในสายงานอาชีพ

5. ปรับปรุงหลักสูตร สนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ฝึกงานภาคปฏิบัติ

6. พัฒนาความสามารถของผู้สอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

7. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบการบริการด้านนี้ให้มากขึ้น

3. โครงการฝึกอาชีพของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

โครงการฝึกอาชีพของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มี 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ

3.1 โครงการเพิ่มวิชาช่างในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นโครงการต่อเนื่อง สำหรับโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ พอสรุปได้ดังนี้

3.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนวิชาชีพตามความถนัดและเหมาะสม

กับชุมชนให้มากที่สุด

3.1.2 เพื่อให้โรงเรียนสามารถให้บริการที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนให้มากที่สุด

3.1.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สามารถผลิต จำหน่ายและบริการประชาชนได้

3.1.4 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในวิชาที่ศึกษาเล่าเรียน

3.1.5 เพื่อเป็นการสอดคล้องตามแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535 - 2539) เกี่ยวกับการขยายและเพิ่มวิชาข้างขึ้นในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร

3.2 โครงการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นโครงการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ตามแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของโครงการ สรุปดังนี้

3.2.1 เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้และทักษะในด้านวิชาชีพในสาขาต่างๆ สามารถนำเอาความรู้ไปประกอบอาชีพได้

3.2.2 เพื่อให้โอกาสแก่บุคคลที่มีความรู้ทางด้านวิชาชีพอยู่บ้างแล้วแต่ยังไม่มีประสบการณ์ และความชำนาญ ในการประกอบการผลิตจำหน่ายดีพอ ให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบการได้

3.2.3 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและคุณภาพในการประกอบการ สามารถประกอบการผลิต จำหน่ายและให้บริการแก่ลูกค้าประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.4 เพื่อเป็นการเสริมสร้างด้านวิชาชีพตามหลักสูตร ให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่ประสงค์จะเพิ่มพูนความรู้ด้านวิชาชีพสาขาต่าง ๆ

3.2.5 เพื่อเพิ่มสถานที่ศึกษาวิชาชีพระยะสั้น ให้แพร่หลายสู่ชุมชนมากยิ่งขึ้น

3.3 โครงการเปิดสอนเวลาพิเศษ(ภาคค่ำ)ในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นโครงการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่อยู่ในสาขาการศึกษาและวัฒนธรรม

โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ สรุปได้ดังนี้คือ

3.3.1 เพื่อให้โรงเรียนฝึกอາชีฟกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น เป็นการสนองความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

3.3.2 เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนวิชาชีพตามความถนัด และเหมาะสมกับตลาดแรงงาน บริการแก่ประชาชน

3.3.3 เพื่อให้กลุ่มประชาชนตามเป้าหมาย นักศึกษาและผู้สนใจ มีความรู้ความสามารถ ประกอบอาชีพได้อย่างทั่วถึง เป็นการสอดคล้องและต่อเนื่อง ตามแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร

3.3.4 เพื่อให้นักศึกษารูจักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง และเป็นการลดอัตราว่างงานด้วย

3.4 หลักสูตรและวิชาที่เปิดสอน

ปัจจุบันโรงเรียนฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ได้เปิดทำการสอนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น 2 หลักสูตร คือหลักสูตร 3 เดือน(360 ชั่วโมง)สอนภาคปกติ และหลักสูตร 3 เดือน (180 ชั่วโมง) สอนภาคค่ำ แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา โดยการจัดหมวดหมู่สาขาวิชา ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันเข้าไว้ด้วยกันตามวิธีการของกรมอาชีวศึกษาดังนี้(นวลณี วิศาลศิริกุล. 2538 : 8)

3.4.1 หมวดวิชาอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 20 สาขาวิชา คือช่างเครื่องยนต์เบนซิน ช่างเครื่องยนต์ดีเซล ช่างไฟฟ้ารถยนต์ ช่างเครื่องล่างรถยนต์ ช่างจักรยานยนต์ ช่างเชื่อมแก๊ส ช่างเชื่อมไฟฟ้าและเดินสายไฟฟ้า ช่างเครื่องกลไฟฟ้า ช่างเครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ ช่างวิทยุ ช่างเครื่องเสียง ช่างทรทัศน์ขาวดำ ช่างทรทัศน์สี ช่างเครื่องเล่นวีดีโอ ช่างศิลปประดิษฐ์ ช่างเจียรไนพลอย ช่างซ่อมพิมพ์ดีดและเครื่องสำเนา ช่างศิลปประยุกต์ ช่างทำตัวเรือนเครื่องประดับ

3.4.2 หมวดวิชาคหกรรม ประกอบด้วย 7 สาขาวิชาคือ ช่างเสื้อผ้าสตรี ช่างเสื้อผ้าชาย ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม ช่างเสริมสวยสตรี ช่างตัดผมชาย ช่างออกแบบเสื้อผ้าอาหารและโภชนาการ

3.4.3 หมวดวิชาพาณิชยกรรม ประกอบด้วย 2 สาขาวิชา คือ วิชาพิมพ์ดีด วิชาพนักงานโรงแรมและภัตตาคาร

4. ระเบียบการสมัครเข้าเรียน

4.1 การเปิดรับสมัคร ภาคปกติและภาคค่ำ หลักสูตร 3 เดือน

รุ่นที่ 1	รับสมัครวันที่	15	เมษายน	- 15	พฤษภาคม	
	เปิดเรียนวันที่	1	มิถุนายน	- 31	สิงหาคม	ของทุกปี
รุ่นที่ 2	รับสมัครวันที่	15	สิงหาคม	- 15	กันยายน	
	เปิดเรียนวันที่	1	ตุลาคม	- 31	ธันวาคม	ของทุกปี
รุ่นที่ 3	รับสมัครวันที่	15	พฤศจิกายน	- 15	ธันวาคม	
	เปิดเรียนวันที่	2	มกราคม	- 31	มีนาคม	ของทุกปี

4.2 คุณสมบัติของผู้สมัคร เป็นชาย หญิง อายุ 13 ปีขึ้นไป สุขภาพแข็งแรง ไม่มีอุปสรรคต่อการเรียน ความประพฤติเรียบร้อย และอ่านออกเขียนได้

4.3 หลักฐานการสมัคร ได้แก่ สำเนาทะเบียนบ้านหรือบัตรประชาชน ใบสุทธิ หรือเอกสารแสดงความรู้ และรูปถ่ายขนาด 2" จำนวน 2 รูป

4.4 ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครเรียน เงินค่าสมัคร 5 บาท และเงินบำรุงการศึกษา 100 บาท

จากการศึกษาเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาด้านอาชีพและการจัดการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร ประกอบกับสภาพการดำเนินงานและความต้องการทางการศึกษาของประชาชน ที่มีมากขึ้น จึงได้ทำการศึกษาวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านอาชีพดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

โนลส์ (สัว์ดน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 160-161 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1978) ได้ศึกษาแนวคิดและผลงานการวิจัยของลินเดอร์แมน มาสรุปเป็นพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากว่าตรงกับความต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมาของเขา
2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน การจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จึงควรยึดสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นสำคัญ
3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) เนื่องจากผู้ใหญ่มี

ประสบการณ์ ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ดังนั้นวิธีการหลักสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ คือการวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่อย่างละเอียด แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self - Directing) ผู้ใหญ่มีความต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้นครูจึงควรมีบทบาทอยู่ในกระบวนการสืบหาหรือค้นหาคำตอบร่วมกับผู้เรียนมากกว่าการทำหน้าที่ส่งผ่านหรือเป็นสื่อสำหรับความรู้ แล้วคอยประเมินผลว่าผู้เรียนคล้อยตามเพียงใด

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ใหญ่จะมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อแต่ละบุคคลมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนั้นการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการในด้านนี้อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน เวลาที่ทำการสอน สถานที่สอน และต้องคำนึงด้วยว่า ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน

สรุปได้ว่า การที่จะทำให้ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ดังนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการสถานการณ์ของชีวิต ประสบการณ์ ความต้องการเป็นผู้นำ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมได้

หลักสูตรวิชาชีพพระยະ

หลักสูตรวิชาชีพพระยະ หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพสาขาต่างๆ ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนาขึ้นเพื่อเปิดสอนแก่กลุ่มเป้าหมายโดยใช้เวลาเรียนตั้งแต่ 3-300 ชั่วโมง (วินัย สายหงษ์. ม.ป.ป. : 7) ลักษณะของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของหลักสูตรรายวิชาที่จบในตัวเอง สามารถเลือกรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง หรือเลือกหลายๆ รายวิชามาจัดการเรียนการสอนก็ได้ แต่เมื่อรวมเวลาต้องไม่เกิน 300 ชั่วโมง โดยมีองค์ประกอบของเนื้อหาที่สำคัญในการพิจารณาสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยະ ดังนี้

1. หลักสูตรจะต้องนำไปสู่กระบวนการคิดเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม
2. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะในอาชีพ
3. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาการจัดการจัดการประกอบอาชีพ
4. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาด้านการตลาด

5. จะต้องนำไปสู่การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ในการประกอบอาชีพ การสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อใช้กับวัตถุประสงค์ตามองค์ประกอบใด ต้องมีการ เน้นหนักให้มีความแตกต่างกันไป เช่น

หลักสูตรเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน เน้นความรู้และทักษะในอาชีพและคุณธรรม จริยธรรมที่ นายจ้างต้องการ

หลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการดำรงชีวิต เน้นความรู้ทักษะ เบื้องต้นและ เฉพาะอย่างเพื่อสามารถนำไปแก้ไขปัญหามในชีวิตประจำวันได้

หลักสูตรเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ เน้นในทุกองค์ประกอบเพื่อให้สามารถนำไป ประกอบอาชีพที่ครบกระบวนการได้

ประชิด ตัวสกุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาอาชีพพระยะสั้น ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในเขตการศึกษา 4 (พ.ศ.2540 – 2544) พบว่าแนวโน้ม ด้านหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะสั้น จะต้องมึลักษณะยืดหยุ่นสามารถปรับตามความต้องการของผู้เรียนได้ การพัฒนาหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสมัยใหม่และตลาดแรงงาน โดยคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่และความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก ได้แก่ หลักสูตรที่สนองความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลักสูตรเกี่ยวกับอาชีพบริการ หลักสูตรที่สนองความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม โดยกำหนดเวลาเรียนตั้งแต่ 20 – 300 ชั่วโมง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและความชำนาญที่ต้องการ

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาด้านอาชีพเป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของประชาชน ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ในแต่ละท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างคล่องตัว มีลักษณะยืดหยุ่น มีเนื้อหาที่ทันสมัยสามารถนำไปใช้ในสังคมปัจจุบันได้

วิธีการสอน

กูด(วัลลีย์ เปรมขันธ์เชียร. 2536 : 31 – 32 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973)ได้ ให้ความหมายเกี่ยวกับการสอนไว้ 2 นัย คือ

1. การสอน หมายถึง การกระทำซึ่งเป็นการอบรมสั่งสอนนักเรียนตามสถานศึกษาทั่วไป
2. การสอน หมายถึง การจัดสภาพการณ์ สถานการณ์ หรือ กิจกรรมเพื่อช่วยให้

นักเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย

เชียร์ศรี วิวิธศิริ (2530 : 64) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอน คือ กระบวนการต่างๆ ที่กระทำ ส่งเสริม หรือช่วยให้บุคคลได้เจริญงอกงามขึ้นทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา สามารถปรับตัวเองให้ชีวิตมีความสุขอยู่ได้ในสังคมหรือเป็น กระบวนการถ่ายทอดเนื้อหา ความรู้ ทักษะ ทักษะคิดต่างๆ จากผู้สอนไปยังผู้เรียน เพื่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

จากหลักเกณฑ์ในการสอนผู้ใหญ่ที่โนลส์ (สัณห์ วัฒนวงศ์. 2533 : 167 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1954) ได้ให้ไว้ในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการสอนว่า วิธีการสอนที่ใช้กับนักศึกษาควร แตกต่างและแปรผันกันไปในแต่ละโอกาสหรือสถานการณ์ของการสอน ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการสอนได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น การบรรยาย การฉายภาพยนตร์ การอภิปราย การจัดทัศนศึกษา โดยเลือกวิธีการ ให้เป็นไปตามสถานการณ์และความต้องการของผู้เรียน เพราะ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอยู่ตลอดเวลา

วิธีการสอนด้านอาชีพ สามารถจัดได้หลายรูปแบบ หลากหลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพ และองค์ประกอบ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายประการด้วยกัน เช่น หลักสูตร เวลาเรียน ผู้สอน วิทยากร ผู้เรียน สถานที่เรียน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นวิธีการสอน จึงควรเป็นไปในแนวทางที่ตรงกับจุดมุ่งหมายทางการอาชีพที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้ มีทักษะเพื่อนำ ไปสู่การประกอบอาชีพหรือการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ โดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของ องค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ มี การประกอบอาชีพ มีอายุ และมีเวลาที่ต่างกัน ตามสภาวะของอาชีพและภาระหน้าที่ ตลอดจน การที่ผู้เรียนมีความสนใจและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน การจัดหารูปแบบวิธีการสอนจึงควร จัดให้มีความยืดหยุ่น ตอบสนองต่อสภาพและความต้องการของผู้เรียน

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญมากอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน การที่จะทำให้ การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น ผู้สอนต้อง มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

เชียร์ศรี วิวิธศิริ (2530 : 64) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนคือตัวกลางหรือ

สิ่งต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ หรือ ช่องทางสำหรับทำให้ การถ่ายทอดความรู้ของครูถึงผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ วางไว้เป็นอย่างดี หรือสื่อการเรียนการสอน คือ วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ หรือเทคนิคที่ใช้เป็น สื่อกลางให้ผู้สอนส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะ ไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มนัส ศรีกัลยา (2533 : 17) ได้กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนทางอาชีพไว้ว่า วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีความจำเป็น ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ อย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนวิชาชีพซึ่งเน้นการฝึกทักษะ วัสดุ อุปกรณ์ จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจ เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน และยังช่วยให้ ครูผู้สอนสามารถสอนได้สะดวกและรวดเร็ว ตลอดจนการสื่อความหมายของครูและผู้เรียนสามารถ เข้าใจกันได้ชัดเจน และตรงกัน ดังนั้นวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรอยู่ใน สภาพที่ใช้ได้อย่างเสมอ มีจำนวนพอเพียงกับผู้เรียนและมีสภาพไม่ล้าสมัยจนเกินไป

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนในการศึกษาทางด้านอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการ เรียนรู้และการประสพผลสำเร็จในการเรียน เพราะนอกจาก เป็นสื่อที่ใช้ในการสอนแล้วยังเป็น สื่อที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติด้วย เพื่อให้เกิดทักษะในการงานอันส่งผลต่อ การประกอบอาชีพของผู้เรียน ต่อไปในอนาคต สื่อที่ใช้จึงควรมีคุณภาพดี ใช้งานได้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และควรมีความทันสมัย เทียบเท่ากับที่ใช้ในตลาดแรงงาน

การวัดผลประเมินผล

ภัทธา นิคมานนท์(2537 : 1 - 2)ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังนี้
การวัดผล (Measurement) หมายถึงการใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งที่จะค้นหา หรือการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นปริมาณหรือคุณภาพ ที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือ คุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือแทนผลงานที่แต่ละคนแสดงออกมา

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการนำเอาความรู้ทั้งหลายที่ได้จากการวัดผล มาเพื่อหาข้อสรุปหรือประเมินค่า หรือ ตีราคา เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาเป็นเครื่องมือ ในการตัดสินใจและสรุปออกมาว่า ดี - เลว ได้ - ตก อ่อน - เก่ง หรือ ได้เกรด 4,3,2,1 หรือ 0

การวัดผล ประเมินผล ทางการเรียนหลักสูตรวิชาชีพ โดยหลักการทั่วๆ ไปแล้ว จะ

เน้นหนักให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนภาคปฏิบัติจนเกิดทักษะพอที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การวัดผลจึงต้องทำให้สอดคล้องกัน คือ ควรมีการวัดผล ประเมินผลทางด้านการปฏิบัติ ควบคู่ไปกับทางด้านทฤษฎีด้วย กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดระเบียบการประเมินผลการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาสัน พ.ศ. 2522 ไว้ โดยกำหนดให้ประเมินผลการเรียนจากการวัดผลระหว่างเรียนเมื่อจบการเรียนแต่ละรายวิชา จะใช้วิธีการวัดผลแบบใดก็ได้ทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี โดยจะต้องครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของรายวิชานั้นๆ ครูผู้สอนอาจจะแบ่งเนื้อหาวิชาแล้วจึงเอาผลการเรียนรวมกันอีกครั้งหนึ่ง ทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี หลังจากนั้น จึงนำมาปรับเป็นระดับคะแนนตามเกณฑ์ต่อไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 67)

ประวัติ ตัวสกุล(2538 : บทคัดย่อ)ได้ศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาอาชีพพระยาสัน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตการศึกษา 4 (พ.ศ. 2540 - 2544)ในด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า การวัดผลเน้นการวัดผลประเมินผลจากการปฏิบัติ และสังเกตการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของผู้เรียน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานในการวัดความรู้และทักษะ นอกจากนี้มีการประเมินคุณธรรมจริยธรรมและคุณสมบัติในการทำงาน ซึ่งจะต้องวัดผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนมีการติดตามผลเป็นระยะๆ ด้วยการสอบถามนายจ้าง ผู้รับบริการและผู้อยู่ใกล้เคียง โดยอาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ ให้มีส่วนร่วมในการประเมิน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะต้องนิเทศติดตามผล นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปรับปรุงการจัดการศึกษาวิชาอาชีพพระยาสันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ควรทำการวัดผล ประเมินผลโดยให้ความสำคัญ ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามความเหมาะสมของรายวิชา วิชานั้นๆ โดยมีการวัดผลประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน นอกจากการประเมินผลด้านวิชาการแล้ว ควรมีการประเมินผลด้านจริยธรรมคุณธรรมในการประกอบอาชีพด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วินัย สายหงษ์(2528 : 91 - 93)ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นใน

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสันของครูผู้สอน และผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด พบว่า ครูผู้สอน และผู้บริหารส่วนใหญ่ เห็นด้วยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับลักษณะและบทบาทของครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนควรรู้ นโยบาย แนวคิด และ จิตวิทยา การเรียนการสอนผู้ใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งต้องจัดให้ตรงกับหลักสูตรกำหนด ควรมีบทบาทในการกำหนดหลักสูตร และหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาอยู่เสมอ เน้นการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ สื่อการเรียนควรปรับปรุงให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ ควรจัดให้มีแบบเรียนตามหลักสูตร ควรจัดบริการสื่อเสริมการเรียน ครูผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ จัดหาสื่อ การประเมินผลควรให้ความสำคัญต่อความสนใจ ความตั้งใจและผลงานของผู้เรียน ควรหาวิธีให้ผู้เรียนทำการประเมินผลด้วยตนเอง มีการประเมินผลทุกกิจกรรม และทุกรายวิชาครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์

ประมวล ทบบัณฑิต (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร พุทธศักราช 2524 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและท้องถิ่น ในสาขาวิชาช่างยนต์และช่างก่อสร้าง ครูมีความการสอนต่อสัปดาห์มากเกินไป โดยเฉพาะครูผู้สอนคณะวิชาช่างไฟฟ้า ส่วนมากสอน ระหว่าง 36 - 80 คาบ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลังและช่างอิเล็กทรอนิกส์ประสบกับปัญหาการขาดแคลนครูช่างมากที่สุด ครูผู้สอนคณะวิชาอื่นๆ ตลอดจนบุคลากรฝ่ายต่างๆ ส่วนมากได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร แต่ครูผู้สอนคณะวิชาสามัญและสัมพันธ์ ได้เข้ารับการอบรมเป็นส่วนน้อย การส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ส่วนมากใช้วิธีการประชุมเฉพาะ หัวหน้าภาควิชาและหัวหน้าแผนกวิชา การจัดครูเข้าสอนในรายวิชาต่างๆ ส่วนมากคำนึงถึงความเฉพาะตัวและวุฒิทางการศึกษาตามลำดับ เอกสารหลักสูตรส่วนมากมีไม่เพียงพอและบางรายวิชาไม่มีหนังสือเรียนเลย บางรายวิชาเอกสารประกอบการสอนยังไม่สมบูรณ์ และไม่ทันสมัย หรือ สอดคล้องกับสภาพของเครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์ที่มีในสถานศึกษา ครูผู้สอนส่วนมากได้ทำตำรา และใบงานขึ้นใช้เอง

ณัฐพงศ์ ตี๊กแสง (2530 : 224) ได้ศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคเหนือ ผลปรากฏว่า ครูผู้สอนส่วนมากได้สื่อการสอนมาโดยการใช้เงินงบประมาณจัดซื้อและใช้สื่อการสอนในบางครั้งก็ทำการสอนเท่านั้น

สื่อการสอนที่ใ้มากที่สุดคือของจริงและสาธิต ซึ่งใช้ในลักษณะของการฝึกทักษะและอธิบายเนื้อหาวิชา ครูส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน การใช้สื่อการสอนมีปัญหาเนื่องจากสภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการใ้สื่อการสอน ขาดผู้ให้คำปรึกษาในด้านการผลิตและการใ้สื่อการสอน สื่อการสอนมีปริมาณไม่เพียงพอับความต้องการ ครูผู้สอนส่วนใหญต้องการใ้มีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใ้สื่อการสอน ต้องการใ้ส่วนกลางจัดทำสื่อการสอนที่จังหวัดจัดทำไม่ได้ ต้องการใ้จัดบริการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนแก่ครู จัดเตรียมวัสดุเครื่องมือ และห้องสำหรับผลิตสื่อการสอน โดยเฉพาะ

อารยา นครเขตต์(2533 : บทคัดย่อ)ได้ศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2539 ที่สอดคล้องกันว่า เป็นไปได้ในระดับมากที่สุด เกี่ยวกับด้านหลักสูตร มีแนวโน้มที่จะจัดทำหลักสูตรเป็นชุดวิชาใ้ผู้เรียนเลือกเรียนเป็นตอนสั้นๆ เพื่อเรียนจบเร็ว และใ้มีลักษณะยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้เรียน จะยึดสภาพและปัญหาในการประกอบอาชีพของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรและจะพัฒนาหลักสูตรเพิ่มมากขึ้น ทั้งหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนมีแนวโน้มที่จะจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน อย่างต่อเนื่อง และจะใ้โอกาสผู้เรียนอภิปรายระดมความคิดเห็นเพื่อให้เห็นช่องทางการประกอบอาชีพก่อนตัดสินใจเลือกเรียน เมื่อตัดสินใจเลือกเรียนอาชีพใดแล้ว จะมีอิสระเลือกเนื้อหาและวิธีเรียนได้ตามความประสงค์

วัลลีย์ เปรมษ์เขียว(2536 : 116 - 118) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูและนักศึกษา มีปัญหามากที่สุดในการไปฝึกทักษะหรือปฏิบัติงานวิชาชีพในสถานที่ต่างๆ นอกโรงเรียน รองลงมาคือสภาพการใ้ทำงานได้ดี และความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ การใ้การสนับสนุนและส่งเสริมในการเรียนการสอนวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน จำนวนครูผู้สอน ความสามารถและความชำนาญของครูผู้สอน วิธีการสอนที่ใ้ใช้ในการวัดผลประเมินผลระหว่างเรียน อยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย

สมหมาย เขยชม (2537 : บทคัดย่อ)ได้ศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า การประชาสัมพันธ์น้อย

ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเข้าสู่อาชีพ การพบกลุ่มไม่สม่ำเสมอ การประเมินผลล่าช้า และขาดการนิเทศติดตามผลและให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนให้มากขึ้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ครูประจำกลุ่ม และครูอาสาสมัครควรร่วมมือและประสานงานกันมากขึ้น ควรมีเงินทุนหมุนเวียนให้นักศึกษากู้ยืม ควรแนะนำนักศึกษาเห็นความสำคัญของการมาพบกลุ่มสม่ำเสมอ ควรแจ้งกำหนดการประเมินผลล่วงหน้าอย่างน้อยหนึ่งสัปดาห์และควรมีการติดตามผลให้มากขึ้น

ประวัติ ตัวสกุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวเอนะการจัดการศึกษาวิชาอาชีพพระยะสันของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตการศึกษา 4 (พ.ศ. 2540-2544) พบว่า วิทยาการที่สอนวิชาอาชีพพระยะสัน จะต้องมีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นที่จะให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษา นำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี มีความจริงใจ ตั้งใจ เสียสละทุ่มเท และอดทน มีความประพฤติดี น่านับถือและสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนได้ ที่สำคัญจะต้องมีความชำนาญการในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีเทคนิคการถ่ายทอดและรู้หลักจิตวิทยาผู้ใหญ่นอกจากนี้มีความใฝ่รู้ พัฒนาดนเอง โดยการเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับวิชาที่สอนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ ตามที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต้องการ และให้ทันสมัย เหมือนที่ใช้ในสถานประกอบการโดยจัดสรรงบประมาณตั้งไว้ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นก่อน ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบริหารการเงินได้ด้วยตนเอง เพื่อความสะดวกและทันตามความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีอุปกรณ์ใช้ครบทุกคน บริการสื่อและสื่อเสริมต่างๆ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และกระจายสื่ออย่างทั่วถึงและเพียงพอ โดยให้ผู้เรียนยืมสื่อไปเรียนที่บ้านได้ ให้ผู้เรียนและเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ หากงบประมาณไม่เพียงพอ และจัดสรรงบประมาณเป็นค่าตอบแทนวิทยากรให้เท่าเทียมกับหน่วยงานอื่น คือ ให้ในอัตรา 100 - 200 บาทต่อชั่วโมง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฮูล (Houle. 1961 : 16 - 25) ได้ทำการศึกษาสาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าศึกษาต่อในโครงการศึกษาผู้ใหญ่ที่มหาวิทยาลัยชิคาโก พบว่า ผู้ที่มาเรียนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้เรียนประเภทมุ่งเป้าหมาย คือผู้เรียนที่เข้าโครงการศึกษาผู้ใหญ่เป็นครั้งคราว

โดยคิดว่าการเรียนรู้จากโครงการสามารถตอบสนองความต้องการ ปัญหา และ ความสนใจได้

2. ผู้เรียนประเภทมุ่งกิจกรรม คือผู้เรียนที่เข้าโครงการผู้ใหญ่ เพราะความพอใจหรือสนใจสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมมากกว่าเนื้อหาหลักสูตร ผู้เรียนประเภทนี้ชอบกิจกรรมทางสังคมและเพื่อน

3. ผู้เรียนประเภทมุ่งการเรียนรู้ คือผู้เรียนที่เข้าสู่โครงการศึกษาผู้ใหญ่ประเภทต่างๆ เพราะต้องการได้รับความรู้และเรียนรู้อย่างแท้จริง

คาร์และโจเซฟ(Karr and Joseph. 1976 : 6426 - A)ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อการและโปรแกรมด้านการศึกษา โดยใช้นักศึกษาผู้ใหญ่และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่รับรู้ว่าการศึกษามีความจำเป็นและต้องการให้ขยายบริการให้มากขึ้น สำหรับโปรแกรมการศึกษาที่จัดไว้ั้นตรงกับความต้องการในขณะนั้น และควรจัดให้ตรงกับความต้องการในอนาคตด้วย นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นความสำคัญของโปรแกรมการบริการแนะแนวซึ่งจะทำให้นักศึกษาบรรลุเป้าหมายด้านอาชีพและการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะแนวด้านอาชีพของผู้ใหญ่

เจียง(จันสม ชมภูอินไหว. 2538 : 200 - 21 ; อ้างอิงมาจาก Chiang. 1991) ได้ทำการศึกษาสภาพการเรียนของผู้ใหญ่สายอาชีพ : ความต้องการและการตอบสนองในเกาะเซียง ได้หวั่น เพื่อศึกษาถึงความต้องการเรียนสายอาชีพของนักศึกษาผู้ใหญ่ และศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในไต้หวันและทั่วโลก พบว่า

1. มีความต้องการเรียนสายอาชีพในระดับสูงมาก
2. หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนเป็นที่นิยมของผู้เรียนมาก
3. ประสบการณ์ที่แตกต่างกันของผู้ใหญ่และบุคลิกภาพเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความ

แตกต่างทางความต้องการ ทิศนคติต่อการเรียนการสอน วิธีการเรียนรู้ แต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเด่นชัดที่สุดมีความสัมพันธ์กับอาชีพ และพื้นฐานการศึกษา

4. ผู้เรียนชอบครูผู้สอนที่อยู่ในพื้นที่ โดยที่การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่เป็นตัวแปรสำคัญ
5. ผู้เรียนชอบห้องเรียนเล็กๆ ซึ่งมีตั้งแต่ 2-10 คน โดยสอนในวันเสาร์และอาทิตย์ หรือวันหยุดช่วงเวลาเรียน 6 เดือน และมีการพบกลุ่ม 2 ครั้ง ต่อสัปดาห์

6. ความต้องการยกระดับฐานะของตนเองเพื่อแก้ไขปัญหในการทำงานเป็นแรงกระตุ้นสูงสุดทำให้มีความต้องการเรียนต่อ

7. โทรศัพท์ และข่าวสารจากที่ทำงานเป็นสื่อที่ดีที่สุดที่จะประชาสัมพันธ์การเรียนการสอน
8. การสอนที่เป็นที่นิยมมากที่สุด คือ การได้มีโอกาสฝึกทักษะในขณะเรียน
9. สถานที่ที่ผู้เรียนปรารถนาคือในบริเวณที่ทำงานของตนเองหรือศูนย์ฝึกอาชีพ
10. ปัจจัยที่ทำให้ไม่เข้าเรียน คือ การไม่มีเวลา มีความยุ่งยากในการจัดเวลาเรียน และความสามารถที่จะเรียน

จากการศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีพ พบว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาด้านอาชีพ อาทิ เช่น หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น วิธีการสอน สื่อการสอนการวัดผลประเมินผล สถานที่ที่ใช้สอน ผู้เรียน ผู้สอน เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการวัดผลประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ ตามสภาพของผู้สอนที่ต่างกัน และได้ตั้งสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน
2. ผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน
3. ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
4. ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
5. ผู้สอนที่มีปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
6. ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตร วิชาพระยะสันของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ ดังมีรายละเอียด เกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอนในโรงเรียนฝักอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำนวน 28 โรง ในภาคเรียนที่ 2/2539 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 211 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากประชากรผู้สอน ในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 179 คน โดยมีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 แบ่งโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานครที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง ซึ่งมีจำนวน 10 โรง และโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานครที่ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง ซึ่งมีจำนวน 18 โรงแล้วสุ่มโรงเรียนแต่ละประเภทมาร้อยละ 80 ได้ โรงเรียนที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง 8 โรง และโรงเรียนที่ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง 14 โรง รวมเป็น 22 โรง

2.2 ใช้ผู้สอนทุกคนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มมาได้ 22 โรง จำนวน 179 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้สอนจำแนกตามโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร	กลุ่มตัวอย่าง
ก มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง	
1. ดินแดง 1	16
2. บางรัก	15
3. อาหาร สังฆะวัดณะ	24
4. หลวงพ่อทวิศักดิ์ฯ	20
5. ดินแดง 2	18
6. บ่อนไก่	18
7. คลองเตย	17
8. ม้วนบำรุงศิลป์	11
ข ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง	
1. วัดคลองภูมิ	3
2. วัดราชสิงขร	2
3. คลองทวิวัฒนา	3
4. กิ่งเพชร	3
5. วัดประชาศรีราษฎร์ธรรม	3
6. คลองหนองใหญ่	3
7. วัดสี่สุม	3
8. วัดท่าพระ	3
9. วัดมงคลวราราม	3
10. บ้านลาดพร้าว	3
11. วัดเทพศิลา	2
12. บ้านบางกะปิ	3
13. วัดเทวสุนทร	3
14. วัดนิมมานรดี	3
รวม	179

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้วนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่

1. ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น เพศ อายุ ภูมิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และหมวดวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

- 5 - มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 - มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
- 3 - มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 - มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- 1 - มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิด

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีพของหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดดำเนินงาน ปัญหาการสอน ความคิดเห็นในการดำเนินงาน ความต้องการของผู้เรียนด้านอาชีพ แนวโน้มในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ เป็นต้น

2.2 นำผลการศึกษาในข้อ 2.1 มาสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาและความมุ่งหมาย

2.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาพันธ์

2.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อแนะนำของประธานและกรรมการควบคุม

ปริญญานิพนธ์แล้วส่งให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยทดลองใช้กับผู้สอนในโรงเรียนฝึกอາชีพกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1972 : 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.94

2.6 ปรับปรุงเครื่องมือและจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วนำไปยังสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร 2 दिनแดง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัย และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการนำแบบสอบถามไปมอบให้โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการแจกจ่ายให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามตามที่สังกัดอยู่ แล้วนัดวันมารับแบบสอบถามคืน โดยทำในช่วงเดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน 2539

3. เมื่อใกล้ถึงวันครบกำหนด ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อเพื่อขอไปรับแบบสอบถามคืน ซึ่งบางแห่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบแล้ว ผู้วิจัยจึงเดินทางไปรับกลับคืนมา ส่วนบางแห่งที่ยังเก็บรวบรวมไม่ครบ ผู้วิจัยได้ให้เวลาอีก 7 วัน ในการเก็บรวบรวม เมื่อครบตามเวลาแล้ว ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อไปอีกครั้งและเดินทางไปรับแบบสอบถามกลับคืนมา ซึ่งบางแห่งก็เก็บได้ครบ แต่บางแห่งก็เก็บได้ไม่ครบเนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านเดินทางกลับต่างจังหวัด บางท่านเดินทางไปประชุมหรือสัมมนา ต่างจังหวัดเป็นเวลาหลายวัน หลังจากรวบรวมแบบสอบถามแล้วปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.50

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ไปตรวจสอบความสมบูรณ์ ซึ่งแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมามีความสมบูรณ์ สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ทั้ง 162 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามมาลงรหัสในแบบรวบรวมแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC(Statistical Package for the Social Science /Personal Computer)

2. การศึกษาระดับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ ทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) แล้วประเมินระดับปัญหา โดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้ (ประพัฒน์ จำปาไทย. 2530 : 30)

1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับมาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับมากที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และหมวดวิชาที่สอน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบที(t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน(ANOVA) ใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้(Sheffe/ Method) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ .05

4. ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้ (Ferguson. 1976 : 47)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 77)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร α - Coefficient ของ
ครอนบาค (Cronbach. 1972 : 126)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ		แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

3. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.1 ใช้ค่า t- test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม
(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 97)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- distribution
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ กลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ กลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1, n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ใช้ค่า F-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 108)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	การแจกแจงของ F
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Sheffe/ Method) มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536 : 240)

$$S = \sqrt{(k-1)F(\alpha, df_b, df_w)} \cdot \sqrt{\left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j}\right) MS_w}$$

เมื่อ	S	หมายถึง	ค่าวิกฤติแบบเซฟเฟ
	$F(\alpha, df_b, df_w)$	หมายถึง	ค่า F ที่เปิดจากตารางการแจกแจงของค่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ = α โดยมีค่า $df_b = k - 1$ และ $df_w = N - k$ เมื่อ N แทนจำนวนตัวอย่างทั้งหมด เมื่อ k แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ค่าวิกฤติของ F)
	MS_w	หมายถึง	ค่า Mean Square ภายในกลุ่มที่ได้คำนวณไว้แล้ว ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n_i, n_j	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างคู่ที่นำมาเปรียบเทียบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในความหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
t	แทน	ค่า t ที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่า F ที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับขั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน เรียงตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
- ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็นข้อมูลด้าน เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และ หมวดวิชาที่สอน มีผลการวิเคราะห์ นำแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	69	42.59
หญิง	93	57.41
รวม	162	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	68	41.98
35 ปี ขึ้นไป	94	58.02
รวม	162	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	82	50.62
ปริญญาตรีขึ้นไป	80	49.38
รวม	162	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	34	20.99
5 - 10 ปี	65	40.12
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	63	38.89
รวม	162	100.00
5. ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง	125	77.16
ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง	37	22.84
รวม	162	100.00
6. หมวดวิชาที่สอน		
อุตสาหกรรม	59	36.42
คหกรรม	85	52.47
พาณิชยกรรม	18	11.11
รวม	162	100.00

จากตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 162 คน สรุปได้ดังนี้ เป็นเพศชายจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 42.59 และเพศหญิงจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 57.41 มีอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 41.98 อายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 58.02 วุฒิการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 50.62 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 49.38 ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 20.99 ช่วง 5-10 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 40.12 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไปจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในประเภทโรงเรียนที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเองจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 77.16 และประเภทโรงเรียนที่ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเองจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.84 หมวดวิชาที่สอนมีจำนวนมากที่สุดได้แก่ หมวดวิชาคหกรรม จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 52.47 รองลงมาคือ หมวดวิชาอุตสาหกรรมจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 36.42 และน้อยที่สุดคือ หมวดวิชาพาณิชยกรรม มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

ผู้วิจัยได้นำเสนอความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล ด้านอาคารสถานที่ เป็นค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยประเมินค่าเฉลี่ยตามแนวของประพัฒน์ จำปาไทย (2530 : 30) ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ของผู้สอนโดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านหลักสูตร	2.02	0.70	น้อย
ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	2.30	0.81	น้อย
ด้านอาคารสถานที่	2.29	0.86	น้อย
รวม	2.20	0.69	น้อย

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการสอนของผู้สอนรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 2.02$) ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล ($\bar{X} = 2.30$) และด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 2.29$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ของผู้สอนด้านหลักสูตร

ปัญหาการสอนด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน	1.89	1.10	น้อย
2. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	1.19	0.92	น้อยที่สุด
3. หลักสูตรที่ใช้อยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น	2.30	1.10	น้อย
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ได้ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น	2.02	1.06	น้อย
5. เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.82	1.00	น้อย
6. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	1.74	1.07	น้อย
7. หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน รายวิชาย่อยๆได้ตามความต้องการ	2.30	1.25	น้อย
8. เนื้อหาวิชามีความยากเกินไปสำหรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน	1.90	0.99	น้อย
9. การเรียงลำดับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่มีความต่อเนื่องกัน	1.80	0.98	น้อย
10. เนื้อหาในหลักสูตรไม่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานจริงได้ใน ชีวิตประจำวัน	1.64	0.98	น้อย
11. กิจกรรมในหลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น	1.99	1.05	น้อย
12. เวลาที่ใช้ในการสอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร	2.15	1.28	น้อย
13. ไม่มีหนังสือคู่มือการสอนตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตร	2.45	1.40	น้อย
14. ไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาด เพื่อประกอบอาชีพอิสระ	2.47	1.25	น้อย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัญหาการสอนด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15. หลักสูตรไม่ได้สอดคล้องเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ	2.13	1.10	น้อย
รวม	2.02	0.70	น้อย

จากตาราง 4 พบว่าปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ด้านหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41 - 1.64$) ยกเว้น ข้อ 2 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 1.19$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ของผู้สอนด้านวิธีการสอนและการประเมินผล

ปัญหาการสอนด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. วิธีการสอนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร	1.77	0.97	น้อย
2. ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ	2.78	1.35	ปานกลาง
3. ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	2.89	1.38	ปานกลาง
4. ไม่สามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลายได้ในแต่ละรายวิชาที่ทำการสอน	2.18	1.09	น้อย
5. ผู้เรียนไม่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนที่จัดให้	1.85	1.05	น้อย
6. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติมีส่วนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	2.33	1.35	น้อย
7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติอยู่ในสภาพที่ชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ดี	2.48	1.25	น้อย
8. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติไม่มีความทันสมัย	2.63	1.23	ปานกลาง
9. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้ไม่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและเนื้อหาวิชาที่สอน	1.98	1.14	น้อย
10. ไม่มีสื่อและเครื่องมือทางด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.47	1.23	น้อย
11. ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน	2.48	1.29	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาการสอนด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12. เกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่	2.20	1.15	น้อย
13. การประเมินผลที่ใช้อยู่ไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอนได้ทั้งหมด	2.05	1.10	น้อย
14. วิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1.92	1.03	น้อย
15. ไม่มีการประเมินผลเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพของผู้เรียน	2.35	1.29	น้อย
รวม	2.30	0.81	น้อย

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการสอนด้านวิธีการสอนและการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี 3 ข้อ ที่มีปัญหาการสอนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 2 ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ($\bar{X} = 2.78$) ข้อ 3 ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ($\bar{X} = 2.89$) และข้อ 6 เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติไม่มีความทันสมัย ($\bar{X} = 2.63$) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{X} = 1.77 - 2.48$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ของผู้สอนด้านอาคารสถานที่

ปัญหาการสอนด้านอาคารสถานที่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ไม่มีโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการด้านอาชีพ	2.09	1.36	น้อย
2. ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป	2.53	1.41	ปานกลาง
3. อาคารสถานที่ที่ทรุดโทรมไม่ได้รับการปรับปรุงให้ เหมาะสมกับการเรียนการสอน	1.97	1.14	น้อย
4. มีเสียงดังรบกวนขณะทำการสอน	2.36	1.39	น้อย
5. ไม่มีห้องฝึกปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์ติดตั้งครบ	2.51	1.39	ปานกลาง
6. สถานที่ใช้สอนมีอากาศที่ร้อนอบอ้าว	2.62	1.32	ปานกลาง
7. ภายในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการถูกปิดทึบ ทำให้อากาศไม่ถ่ายเท	1.95	1.14	น้อย
8. ภายในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการขาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	1.92	1.10	น้อย
9. ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติ	2.07	1.22	น้อย
10. ไม่มีห้องสมุดหรือแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	2.31	1.33	น้อย
11. ไม่มีห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อสนับสนุนการสอน	2.73	1.37	ปานกลาง
12. ไม่มีตู้เก็บเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน	2.16	1.27	น้อย
13. ห้องที่ใช้ในการสอนถูกนำไปใช้เก็บสิ่งของต่างๆ ทำให้เกะกะรกรุงรังเป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติการ	2.14	1.23	น้อย
14. โต๊ะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ มีขนาดไม่เหมาะสมกับผู้เรียน	2.22	1.33	น้อย

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาการสอนด้านอาคารสถานที่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
15. ไม่มีห้องจัดแสดงผลงานหรือจัดจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านอาชีพให้ครบวงจร	2.72	1.48	ปานกลาง
รวม	2.29	0.86	น้อย

จากตาราง 6 พบว่า ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศันด้านอาคารสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี 5 ข้อ ที่มีปัญหาการสอนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 2 ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป ($\bar{X} = 2.53$) ข้อ 5 ไม่มีห้องฝึกปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์ติดตั้งครบ ($\bar{X} = 2.51$) ข้อ 6 สถานที่ใช้สอนมีอากาศที่ร้อนอบอ้าว ($\bar{X} = 2.62$) ข้อ 11 ไม่มีห้องวัสดุทัศนูปกรณ์เพื่อสนับสนุนการสอน ($\bar{X} = 2.73$) และ ข้อ 15 ไม่มีห้องจัดแสดงผลงานหรือจัดจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านอาชีพให้ครบวงจร ($\bar{X} = 2.72$) นอกนั้นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{X} = 1.92 - 2.36$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และ หมวดวิชาที่สอน ในแต่ละตัวแปร แยกเปรียบเทียบปัญหาการสอน เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล
3. ด้านอาคารสถานที่

การนำเสนอผลการเปรียบเทียบ ได้แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ

การเปรียบเทียบในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "ผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน" ผลการเปรียบเทียบได้นำเสนอในตาราง 7 ซึ่งเป็นการทดสอบด้วย t-test ดังต่อไปนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของผู้สอนที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น	ชาย (n = 69)		หญิง (n = 93)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตร	2.22	0.73	1.87	0.65	3.21**
2. ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	2.53	0.85	2.11	0.74	3.40**
3. ด้านอาคารสถานที่	2.46	0.90	2.16	0.82	2.27*
รวม	2.41	0.71	2.04	0.63	3.40**

จากตาราง 7 พบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการสอนในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบว่าผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนแตกต่างกันในรายข้อใดของแต่ละด้าน จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายข้อและนำเสนอในตาราง

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านหลักสูตรจำแนกตามเพศ

ข้อความ	ชาย (n = 69)		หญิง (n = 93)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน	1.93	1.09	1.86	1.12	0.38
2. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	1.83	0.97	1.58	0.88	1.68
3. หลักสูตรที่ใช้อยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น	2.65	1.19	2.03	0.95	3.57**
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ได้ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	2.09	1.15	1.98	1.00	0.64
5. เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	2.09	1.08	1.62	0.90	2.98**
6. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	1.80	1.02	1.70	1.11	0.58
7. หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาย่อยๆ ได้ตามความต้องการ	2.42	1.24	2.20	1.25	1.09
8. เนื้อหาวิชามีความยากเกินไปสำหรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน	2.06	0.99	1.77	0.97	1.82
9. การเรียงลำดับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่มีความต่อเนื่องกัน	1.88	0.96	1.74	0.99	0.92
10. เนื้อหาในหลักสูตรไม่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ในชีวิตประจำวัน	1.70	0.98	1.59	0.99	0.67
11. กิจกรรมในหลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น	2.22	1.19	1.82	0.91	2.34*

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	ชาย (n = 69)		หญิง (n = 93)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S. D	
12. เวลาที่ใช้ในการสอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหา ในหลักสูตร	2.45	1.42	1.92	1.12	2.54*
13. ไม่มีหนังสือคู่มือการสอนตามเนื้อหาวิชา ในหลักสูตร	2.90	1.50	2.12	1.22	3.65**
14. ไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาด เพื่อประกอบอาชีพอิสระ	2.80	1.39	2.23	1.09	2.84**
15. หลักสูตรไม่ได้สอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ	2.48	1.22	1.87	0.94	3.45**
รวม	2.22	0.73	1.87	0.65	3.21**

จากตาราง 8 พบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านหลักสูตรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มี 5 ข้อ คือ ข้อ 3) หลักสูตรที่ใช้อยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น ข้อ 5) เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 13) ไม่มีหนังสือคู่มือการสอนตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ข้อ 14) ไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบอาชีพอิสระ และข้อ 15) หลักสูตรไม่ได้สอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ ข้อที่ผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มี 2 ข้อ คือ ข้อ 11) กิจกรรมในหลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น และข้อ 12) เวลาที่ใช้ในการสอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร ส่วนข้ออื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านวิธีการสอนและการประเมินผล
จำแนกตามเพศ

ข้อความ	ชาย (n = 69)		หญิง (n = 93)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. วิธีการสอนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่ เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร	1.81	0.96	1.73	0.98	0.52
2. ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอน ใหม่ๆ	3.14	1.34	2.52	1.29	3.01**
3. ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	3.14	1.42	2.69	1.33	2.05*
4. ไม่สามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลายได้ใน แต่ละรายวิชาที่ทำการสอน	2.38	1.16	2.03	1.02	2.01*
5. ผู้เรียนไม่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การสอนที่จัดให้	1.88	1.02	1.83	1.08	0.33
6. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนและฝึกปฏิบัติมีสัดส่วนไม่เพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน	2.58	1.41	2.14	1.28	2.07*
7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนและฝึกปฏิบัติอยู่ในสภาพที่ชำรุด ไม่สามารถใช้งานได้	2.65	1.34	2.35	1.17	1.51
8. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนและฝึกปฏิบัติไม่มีความทันสมัย	2.86	1.31	2.46	1.14	2.04*

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ชาย (n = 69)		หญิง (n = 93)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้ ไม่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและ เนื้อหาวิชาที่สอน	2.20	1.20	1.82	1.07	2.15*
10. ไม่มีสื่อและเครื่องมือทางด้านวัสดุทัศนูปกรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.87	1.26	2.17	1.12	3.72**
11. ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนที่ เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน	2.80	1.29	2.24	1.25	2.79**
12. เกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสม กับสภาพการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่	2.52	1.18	1.97	1.08	3.10**
13. เกณฑ์การประเมินผลที่ใช้อยู่ไม่สามารถ ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอนได้ทั้งหมด	2.36	1.24	1.82	0.93	3.07**
14. วิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่มีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	2.12	1.05	1.77	1.00	2.10*
15. ไม่มีการประเมินผลเกี่ยวกับจรรยาบรรณใน การประกอบอาชีพของผู้เรียน	2.70	1.31	2.10	1.23	2.99**
รวม	2.53	0.85	2.11	0.74	3.40**

จากตาราง 9 พบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านวิธีการสอนและการประเมินผลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มี 6 ข้อ คือ ข้อ 2) ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ข้อ 10) ไม่มีสื่อและเครื่องมือทางด้านโสตทัศนูปกรณ์เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ข้อ 11) ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน ข้อ 12) เกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่ ข้อ 13) การประเมินผลที่ใช้อยู่ไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอนได้ทั้งหมด และข้อ 15) ไม่มีการประเมินผลเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพของผู้เรียน ข้อที่ผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 6 ข้อ คือ ข้อ 3) ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ข้อ 4) ไม่สามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลายได้ในแต่ละรายวิชาที่ทำการสอน ข้อ 6) เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติมีส่วนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ข้อ 8) เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติไม่มีความทันสมัย ข้อ 9) เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้ไม่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและเนื้อหาวิชาที่สอน และข้อ 14) วิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนข้ออื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยศชั้นด้านอาคารสถานที่จำแนกตามเพศ

ข้อความ	ชาย (n = 69)		หญิง (n = 93)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ไม่มีโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการด้านอาชีพ	2.33	1.48	1.91	1.25	1.95
2. ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป	2.70	1.49	2.41	1.35	1.28
3. อาคารสถานที่ที่ทรุดโทรมไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน	3.15	1.32	1.84	0.98	1.63
4. มีเสียงดังรบกวนขณะทำการสอน	2.55	1.36	2.22	1.40	1.53
5. ไม่มีห้องฝึกปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์ติดตั้งครบ	2.86	1.46	2.25	1.29	2.80**
6. สถานที่ใช้สอนมีอากาศที่ร้อนอบอ้าว	2.87	1.34	2.44	1.29	2.06*
7. ภายในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการถูกปิดทึบทำให้อากาศไม่ถ่ายเท	2.12	1.22	1.83	1.07	1.60
8. ภายในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย	1.99	1.16	1.87	1.06	0.66
9. ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ	2.19	1.18	1.99	1.26	1.02
10. ไม่มีห้องสมุดหรือแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	2.46	1.44	2.19	1.24	1.28
11. ไม่มีห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อสนับสนุนการสอน	3.04	1.44	2.48	1.26	2.62**
12. ไม่มีตู้เก็บเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน	2.32	1.29	2.04	1.25	1.37
13. ห้องที่ใช้ในการสอนถูกนำไปใช้เก็บสิ่งของต่างๆ ทำให้เกะกะรกรุงรังเป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติการ	2.32	1.31	2.01	1.16	1.58

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	ชาย (n = 69)		หญิง (n = 93)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
14. โต๊ะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียนและห้อง ปฏิบัติการมีขนาดไม่เหมาะสมกับผู้เรียน	2.38	1.36	2.11	1.30	1.28
15. ไม่มีห้องจัดแสดงผลงานหรือจำหน่าย ผลิตผลของผู้เรียนเพื่อเป็นการส่งเสริม การเรียนการสอนด้านอาชีพให้ครบวงจร	2.68	1.47	2.74	1.50	-0.26
รวม	2.46	0.90	2.16	0.82	2.27*

จากตาราง 10 พบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนด้าน
อาคารสถานที่โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า
ผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ข้อ คือ ข้อ 5) ไม่มีห้องฝึกปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์ติดตั้งครบ และ
ข้อ 11) ไม่มีห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อสนับสนุนการสอน ข้อที่ผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ข้อ คือ ข้อ 6) สถานที่ใช้สอนมีอากาศที่ร้อนอบอ้าว ส่วนข้ออื่นๆ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุ

การเปรียบเทียบในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "ผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน" ผลการเปรียบเทียบได้นำเสนอในตาราง 11 ซึ่งเป็นการทดสอบด้วย t-test ดังต่อไปนี้

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ของผู้สอนที่มีอายุต่างกัน
โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์	ต่ำกว่า 35 ปี (n = 68)		35 ปีขึ้นไป (n = 94)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตร	2.00	0.70	2.03	0.71	-0.26
2. ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	2.37	0.87	2.23	0.76	1.09
3. ด้านอาคารสถานที่	2.34	0.92	2.24	0.82	0.75
รวม	2.24	0.73	2.17	0.66	0.65

จากตาราง 11 พบว่า ผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวุฒิการศึกษา

การเปรียบเทียบในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน" ผลการเปรียบเทียบได้นำเสนอในตาราง 12 ซึ่งเป็นการทดสอบด้วย t-test ดังต่อไปนี้

ตาราง 12 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n = 82)		ปริญญาตรีขึ้นไป (n = 80)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตร	2.11	0.75	1.93	0.64	1.60
2. ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	2.33	0.81	2.25	0.82	0.57
3. ด้านอาคารสถานที่	2.30	0.84	2.27	0.89	0.23
รวม	2.24	0.68	2.15	0.69	0.86

จากตาราง 12 พบว่าผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันโดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสพการณ์ทำงาน

การเปรียบเทียบในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "ผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน" ผลการเปรียบเทียบได้นำเสนอในตาราง 13 ดังต่อไปนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกันโดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น	ต่ำกว่า 5 ปี (n = 34)		5 - 10 ปี (n = 65)		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 63)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	1.96	0.53	2.06	0.75	2.01	0.74
2. ด้านวิธีการสอน และการประเมินผล	2.37	0.74	2.31	0.83	2.23	0.84
3. ด้านอาคารสถานที่	2.28	0.81	2.25	0.84	2.33	0.93
รวม	2.20	0.60	2.20	0.70	2.19	0.73

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปี มีปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นโดยรวมมากกว่าผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 2.20, 2.20$ และ 2.19 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นด้านวิธีการสอนและการประเมินผลสูงสุด ($\bar{X} = 2.37$) ผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี มีปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ด้านหลักสูตรสูงสุด ($\bar{X} = 2.06$) และผู้สอนที่มีประสพการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป การสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ด้านอาคารสถานที่สูงสุด ($\bar{X} = 2.33$) จากนั้น ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบหาค่าสำคัญด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังตาราง 14

ตาราง 14 วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน
ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันโดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.22	0.11	0.23
	ภายในกลุ่ม	159	79.37	0.50	
	รวม	161	79.59		
2. ด้านวิธีการสอน และการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.42	0.21	0.32
	ภายในกลุ่ม	159	105.76	0.67	
	รวม	161	106.18		
3. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.20	0.10	0.13
	ภายในกลุ่ม	159	119.72	0.75	
	รวม	161	119.92		
รวม 3 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.01	0.01
	ภายในกลุ่ม	159	76.13	0.48	
	รวม	161	76.14		

จากตาราง 14 พบว่า ผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
การสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

3.5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

การเปรียบเทียบในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน" ผลการเปรียบเทียบได้นำเสนอในตาราง 15 ดังต่อไปนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 125)		ไม่มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 37)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านหลักสูตร	2.09	0.71	1.77	0.64	2.45*
2. ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	2.37	0.83	2.01	0.69	2.45*
3. ด้านอาคารสถานที่	2.35	0.87	2.08	0.81	1.67
รวม	2.27	0.69	1.95	0.62	2.51*

จากตาราง 15 พบว่าผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรและด้านวิธีการสอนและการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนแตกต่างกันในรายข้อใดของแต่ละด้าน จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายข้อและนำเสนอในตาราง 16-17

ตาราง 16 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาสัณด้านหลักสูตรจำแนกตาม
ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ข้อความ	มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 125)		ไม่มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 37)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักสูตรวิชาชีพพระยาสัณที่สอนอยู่ไม่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน	1.99	1.14	1.54	0.90	2.21*
2. หลักสูตรวิชาชีพพระยาสัณที่สอนอยู่ไม่สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน	1.73	0.92	1.54	0.93	1.09
3. หลักสูตรที่ใช้อยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงหรือ พัฒนาให้ดีขึ้น	2.38	1.12	2.00	0.97	1.88
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ได้ยึดหลักให้ ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	2.07	1.10	1.86	0.92	1.04
5. เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	1.87	1.06	1.65	0.79	1.39
6. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	1.78	1.10	1.59	0.99	0.94
7. หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ เลือกเรียนรายวิชาย่อยๆ ได้ตามความต้องการ	2.47	1.27	1.70	0.94	4.01**
8. เนื้อหาวิชามีความยากเกินไปสำหรับพื้นความรู้ ของผู้เรียน	1.99	1.01	1.57	0.84	2.33*
9. การเรียงลำดับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่มี ความต่อเนื่องกัน	1.85	0.99	1.65	0.92	1.09

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความ	มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 125)		ไม่มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 37)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. เนื้อหาในหลักสูตรไม่สามารถนำไปใช้ ปฏิบัติจริงได้ในชีวิตประจำวัน	1.70	0.99	1.43	0.96	1.44
11. กิจกรรมในหลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น	2.08	1.08	1.68	0.88	2.08*
12. เวลาที่ใช้ในการสอนไม่เหมาะสมกับ เนื้อหาในหลักสูตร	2.18	1.32	2.05	1.13	0.51
13. ไม่มีหนังสือคู่มือการสอนตามเนื้อหาวิชา ในหลักสูตร	2.53	1.44	2.19	1.22	1.30
14. ไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาด เพื่อประกอบอาชีพอิสระ	2.58	1.30	2.08	0.98	2.17*
15. หลักสูตรไม่ได้สอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ	2.15	1.18	2.05	0.82	0.57
รวม	2.09	0.71	1.77	0.64	2.45*

จากตาราง 16 พบว่าผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการสอนด้านหลักสูตรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่าผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ข้อ คือ ข้อ 7) หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน
รายวิชาย่อย ๆ ได้ตามความต้องการ ข้อที่ผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 มี 4 ข้อ คือ ข้อ 1) หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน ข้อ 8) เนื้อหาวิชามีความยากเกินไปสำหรับพื้นฐานความรู้ของ
ผู้เรียน ข้อ 11) กิจกรรมในหลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น และข้อ 14) ไม่มีเนื้อหาในเรื่องการ
จัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ส่วนข้ออื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศูนย์ด้านวิธีการสอนและการประเมินผลจำแนกตามประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ข้อความ	มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 125)		ไม่มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 37)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. วิธีการสอนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร	1.84	1.03	1.51	0.69	2.23*
2. ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอน ใหม่ๆ	2.90	1.34	2.38	1.30	2.11*
3. ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	2.94	1.37	2.73	1.45	0.80
4. ไม่สามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลายได้ แต่ละรายวิชาที่ทำการสอน	2.30	1.09	1.76	1.01	2.73**
5. ผู้เรียนไม่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การสอนที่จัดให้	1.90	1.04	1.70	1.10	0.98
6. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนและฝึกปฏิบัติมีส่วนไม่เพียงพอ จำนวนผู้เรียน	2.32	1.31	2.35	1.50	-0.12
7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนและฝึกปฏิบัติอยู่ในสภาพที่ชำรุด ไม่สามารถใช้งานได้	2.49	1.20	2.46	1.43	0.12
8. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนและฝึกปฏิบัติไม่มีความทันสมัย	2.70	1.24	2.38	1.16	1.42

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 125)		ไม่มีอาคารเรียน เป็นของตนเอง (n = 37)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียน จัดให้ไม่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและ เนื้อหาวิชาที่สอน	2.08	1.20	1.65	0.82	2.49**
10. ไม่มีสื่อและเครื่องมือทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.56	1.23	2.16	1.17	1.74
11. ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอน ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน	2.62	1.30	1.97	1.14	2.75**
12. เกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสม กับสภาพการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่	2.30	1.17	1.86	1.03	2.05*
13. การประเมินผลที่ใช้อยู่ไม่สามารถครอบคลุม เนื้อหาวิชาที่สอนได้ทั้งหมด	2.16	1.15	1.68	0.82	2.86**
14. วิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่มีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	2.02	1.05	1.57	0.90	2.39*
15. ไม่มีการประเมินผลเกี่ยวกับจรรยาบรรณ ในการประกอบอาชีพของผู้เรียน	2.47	1.34	1.95	1.05	2.20*
รวม	2.37	0.83	2.01	0.69	2.45*

จากตาราง 17 พบว่า ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยศ้านในด้านวิธีการสอนและการประเมินผลโดยรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ข้อ คือ ข้อ 4)ไม่สามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลายได้ในแต่ละรายวิชาที่ทำการสอน ข้อ 9) เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ทางโรงเรียนจัดให้ไม่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและเนื้อหาวิชาที่สอน ข้อ 11)ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน และข้อ 13) การประเมินผลที่ใช้อยู่ไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอนได้ทั้งหมด ข้อที่ผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ข้อ คือ ข้อ 1)วิธีการสอนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร ข้อ 2)ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ข้อ 12)เกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่ ข้อ 14)วิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ ข้อ 15)ไม่มีการประเมินผลเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพของผู้เรียน ส่วนข้ออื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหมวดวิชาที่สอน

การเปรียบเทียบในตอนนี้ เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน" ผลการเปรียบเทียบได้นำเสนอในตาราง 18 ดังต่อไปนี้

ตาราง 18 เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	อุตสาหกรรม		คหกรรม		พาณิชยกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านหลักสูตร	2.27	0.71	1.92	0.67	1.66	0.59
2. ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	2.60	0.80	2.14	0.73	1.99	0.22
3. ด้านอาคารสถานที่	2.54	0.83	2.15	0.83	2.07	0.96
รวม	2.47	0.65	2.07	0.64	1.91	0.75

จากตาราง 18 พบว่า ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาอุตสาหกรรมมีปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันโดยรวมมากกว่าผู้สอนที่สอนหมวดวิชาคหกรรมและพาณิชยกรรม ($\bar{X} = 2.47, 2.07$ และ 1.19 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาอุตสาหกรรมมีปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 2.27$) ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล ($\bar{X} = 2.60$) และด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 2.54$) สูงสุด จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดสอบหา
นัยสำคัญด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังตาราง 19

ตาราง 19 วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน
ที่สอนหมวดวิชาต่างกันโดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	6.95	3.48	7.61**
	ภายในกลุ่ม	159	72.64	0.46	
	รวม	161	79.59		
2. ด้านวิธีการสอน และการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	8.98	4.49	7.35**
	ภายในกลุ่ม	159	97.20	0.61	
	รวม	161	106.18		
3. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	6.29	3.14	4.40*
	ภายในกลุ่ม	159	113.63	0.71	
	รวม	161	119.92		
รวม 3 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	7.29	3.64	8.41*
	ภายในกลุ่ม	159	68.85	0.43	
	รวม	161	76.14		

จากตาราง 19 พบว่า ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการสอนด้านหลักสูตรและด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านอาคารสถานที่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงทำการทดสอบด้วยวิธีของ Scheffe' ดังตาราง 20 - 22

ตาราง 20 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกันด้านหลักสูตร

หมวดวิชาที่สอน				
		อุตสาหกรรม	คหกรรม	พาณิชยกรรม
	$\bar{X}$	2.27	1.92	1.66
อุตสาหกรรม	2.27	-	0.35*	0.61*
คหกรรม	1.92		-	0.26
พาณิชยกรรม	1.66			-

จากตาราง 20 พบว่า ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาคหกรรมและหมวดวิชาพาณิชยกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นด้านหลักสูตรแตกต่างจากผู้สอนที่สอนหมวดวิชาอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน
ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล

หมวดวิชาที่สอน	$\bar{X}$	อุตสาหกรรม	คหกรรม	พาณิชยกรรม
		2.60	2.14	1.99
อุตสาหกรรม	2.60	–	0.46*	0.61*
คหกรรม	2.14		–	0.15
พาณิชยกรรม	1.99			–

จากตาราง 21 พบว่าผู้สอนที่สอนหมวดวิชาคหกรรมและหมวดวิชาพาณิชยกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นด้านวิธีการสอนและการประเมินผลแตกต่างจากผู้สอนที่สอนหมวดวิชาอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน
ด้านอาคารสถานที่

หมวดวิชาที่สอน	$\bar{X}$	อุตสาหกรรม	คหกรรม	พาณิชยกรรม
		2.54	2.15	2.07
อุตสาหกรรม	2.54	–	0.39*	0.47*
คหกรรม	2.15		–	0.08
พาณิชยกรรม	2.07			–

จากตาราง 22 พบว่า ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาคหกรรมและหมวดวิชาพาณิชยกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างจากผู้สอนที่สอนหมวดวิชาอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 23

ตาราง 23 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านหลักสูตร

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. ระยะเวลาในการสอนน้อยเกินไป	33
2. หลักสูตรยังไม่เหมาะสม ลำสมัย ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	27
3. หลักสูตรยังไม่ได้มาตรฐานเมื่อเทียบกับสถานฝึกอาชีพอื่นๆ	17
4. หลักสูตรบางสาขาวิชาสั้นเกินไป	4
5. หลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่นในการเลือกรายวิชาย่อย	4
6. ไม่มีหนังสือคู่มือตามหลักสูตร	2
รวม	87
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ควรเพิ่มเวลาสอนตามหลักสูตรให้มากขึ้น	30
2. ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของตลาดแรงงาน	25
3. ควรมีการจัดทำหลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในสาขาต่างๆ ร่วมกับผู้สอนมาจัดทำหลักสูตร	17
4. ควรขยายหลักสูตร เป็นระดับ ปวช.	4

ตาราง 23 (ต่อ)

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร	ความถี่
5. ควรให้มีการเลือกเรียนในรายวิชาย่อยๆ ได้	4
6. ควรมีการจัดทำหนังสือคู่มือการสอนตามหลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ	3
7. ควรมีการเปิดสอนในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือเพิ่มรอบการเรียนในวันธรรมดา เป็น 3 รอบ	2
รวม	85

จากตาราง 23 พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นและข้อเสนอแนะของผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครในด้านหลักสูตรมีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทั้งหมดจำนวน 87 ข้อ ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ระยะเวลาในการสอนน้อยเกินไป จำนวน 33 คน รองลงมาคือ หลักสูตรยังไม่เหมาะสม ถ้าสมัย ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน จำนวน 27 คน และมีผู้ให้ข้อเสนอแนะมาทั้งหมดจำนวน 85 ข้อ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีผู้เสนอมามากที่สุดคือ ควรเพิ่มเวลาในการสอนให้มากขึ้น จำนวน 30 คน รองลงมาคือ ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของตลาดแรงงาน จำนวน 25 คน

ตาราง 24 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอน
ในด้านวิธีการสอนและการประเมินผล

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านวิธีการสอนและการประเมินผล	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. ผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญด้านวิธีการสอน การทำสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล	42
2. นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันทำให้เป็นอุปสรรคในการสอน	16
3. ขาดสื่อการสอนทางการศึกษาและวัสดุทัศนูปกรณ์	15
4. การประเมินผลไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	7
รวม	80
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ควรมีการอบรมให้ผู้สอนมีความรู้ ในด้านวิธีการสอน การผลิตสื่อ และการวัดผลประเมินผล	43
2. ควรใช้วิธีการสอนและการประเมินผลที่หลากหลาย	17
3. ควรจัดหาวัสดุสื่อการสอนและวัสดุทัศนูปกรณ์	10
4. ควรกำหนดการประเมินผลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	6
5. ควรมีการพานักศึกษาไปดูงานหรือฝึกงานนอกสถานที่	5
รวม	81

จากตาราง 24 พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้สอน
หลักสูตรวิชาชีพพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย) ตรีศึกษา กรุงเทพมหานครในด้านวิธีการสอนและการประเมินผล
มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทั้งหมด 80 ข้อ ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุดคือผู้สอนขาดความรู้

ความชำนาญด้านวิธีการสอน การทำสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล จำนวน 42 คน รองลงมาคือนักศึกษามีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกัน ทำให้เป็นอุปสรรคในการสอน จำนวน 16 คน และมีผู้ให้ข้อเสนอแนะมาทั้งหมด S1 ข้อ พบว่า ข้อเสนอแนะที่มีผู้เสนอมามากที่สุดคือ ควรมีการอบรมให้ผู้สอนมีความรู้ในด้านวิธีการสอน การผลิตสื่อ และการวัดผลประเมินผล จำนวน 43 คน รองลงมาคือ ควรใช้วิธีการสอนและการประเมินผลที่หลากหลาย จำนวน 17 คน

ตาราง 25 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอน
ในด้านอาคารสถานที่

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านอาคารสถานที่	ความถี่
<u>ปัญหา</u>	
1. รูปแบบอาคารและห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้านอาชีพ	58
2. ห้องเรียนคับแคบ มีสภาพร้อนอบอ้าว เสียงดัง ฝุ่นละอองมาก อากาศไม่ถ่ายเท	17
3. แสงสว่างในห้องเรียนไม่เพียงพอ	4
4. อาคารสถานที่สกปรกไม่เรียบร้อย	3
5. ภายในห้องเรียนมีฝุ่นและแมลงกลางคืนรบกวนมาก	2
6. บรรยากาศภายในโรงเรียนไม่ร่มรื่น	2
7. อาคารทรุดโทรมหลังคารั่ว	1
รวม	87
<u>ข้อเสนอแนะ</u>	
1. ควรขยายอาคารเรียนให้มากขึ้นและออกแบบให้สภาพเหมาะสมกับการสอนทางด้านอาชีพ	49
2. ควรติดตั้งพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศในห้องเรียน	17
3. ควรเพิ่มแสงสว่างให้มากขึ้นทั้งในห้องเรียนและทางเดิน	7
4. ไม่ควรใช้แบบอาคารเรียนของโรงเรียนประถมมาสร้างเป็นอาคารเรียนวิชาชีพ	4
5. ควรติดตามการทำงานของภารโรงในด้านการดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้มากขึ้น	3
6. ควรติดมุ้งลวดตามห้องเรียน	2
7. ควรปลูกไม้ดอกไม้ประดับในบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น	2
8. ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารที่ชำรุดให้สภาพใช้งานได้ดี	1
รวม	85

จากตาราง 25 พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้สอน หลักสูตรวิชาชีพพระยະສັນในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านอาคารสถานที่ มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทั้งหมด 87 ข้อ ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุดคือรูปแบบอาคารและห้องเรียน ไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้านอาชีพจำนวน 58 คน รองลงมาคือห้องเรียนคับแคบ มีอากาศร้อนอบอ้าว เสียงดัง ฝุ่นละอองมาก อากาศไม่ถ่ายเท จำนวน 17 คน และมีผู้ให้ข้อเสนอแนะมาทั้งหมด 85 ข้อ พบว่าข้อเสนอแนะที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรขยายอาคารเรียนให้มากขึ้น และออกแบบให้มีสภาพเหมาะสมกับการสอนทางด้านอาชีพ จำนวน 49 คน รองลงมาคือ ควรติดตั้งพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศในห้องเรียน จำนวน 17 คน

ตาราง 26 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้สอนในด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>การนิเทศ</u>	
1. ควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ	42
2. ควรพาผู้สอนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	8
3. ควรมีการนิเทศจากส่วนกลาง	3
รวม	53
<u>การประชาสัมพันธ์</u>	
1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นและทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย	54
2. ควรมีหน่วยงานหลักทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นแนวทางเดียวกัน	8
3. ควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและทำอย่างสม่ำเสมอ	3
รวม	65
<u>การบริหาร</u>	
1. ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน	12
2. ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหาร	4
3. ควรมีการพัฒนาผู้บริหารให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างขวาง	2
รวม	18

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
<u>การจัดการ</u>	
1. ควรลดขั้นตอนเพื่อให้งานไม่ล่าช้า	16
2. ควรให้ทางโรงเรียนจัดซื้ออุปกรณ์เองเพื่อให้ได้คุณภาพ	3
3. ควรจัดกรอบอัตราค่าจ้างให้ทันและบรรจุผู้สอนเป็นข้าราชการ	2
รวม	21
<u>งบประมาณ</u>	
1. ควรจัดงบประมาณให้มากขึ้นทั้งด้านอุปกรณ์และค่าตอบแทนการสอน	37
2. ควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เร็วขึ้น	12
3. ควรกระจายงบประมาณให้ทั่วทุกวิชาช่าง	8
รวม	57

จากตาราง 26 พบว่า ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศรีในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศมีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน 53 ข้อ ข้อที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ จำนวน 42 คน รองลงมาคือควรหาผู้สอนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ จำนวน 8 คน ด้านการประชาสัมพันธ์ มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน 65 ข้อ ข้อที่มีเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้มากขึ้นและทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 54 คน รองลงมาคือควรมีหน่วยงานหลักทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นแนวทางเดียวกัน จำนวน 8 คน ด้านการบริหาร มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน 18 ข้อ ข้อที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน จำนวน 12 คน รองลงมาคือควรมีการกระจายอำนาจในการบริหาร จำนวน 4 คน

ด้านการจัดการ มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน 21 คน ข้อที่ผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรลดขั้นตอนเพื่อไม่ให้งานล่าช้า จำนวน 16 คน รองลงมาคือ ควรให้ทางโรงเรียนจัดซื้ออุปกรณ์เองเพื่อให้ได้คุณภาพ จำนวน 3 คน ด้านงบประมาณ มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน 57 ข้อ ข้อที่ผู้เสนอแนะมากที่สุด คือควรจัดงบประมาณให้มากขึ้นทั้งด้านอุปกรณ์และค่าตอบแทนการสอน จำนวน 37 คน รองลงมาคือ ควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เร็วขึ้น จำนวน 12 คน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และหมวดวิชาที่สอน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะในการสอนของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 28 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 211 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากประชากรโดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 179 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับ

ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิกการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และหมวดวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คะแนน จากระดับมีปัญหามากที่สุดไปจนถึงระดับมีปัญหาน้อยที่สุด ใน 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านหลักสูตร ปัญหาด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และปัญหาด้านอาคารสถานที่ ซึ่งในแต่ละด้านมีข้อคำถาม 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.94

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทั้ง 3 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นหน่วยงานที่บริหารโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร และจากผู้บริหารโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วคืนและได้ขอความร่วมมือจากผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม โดยใช้ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2539 ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.50 ของแบบสอบถามทั้งหมด หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปพิจารณาตรวจสอบ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้ง 162 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ จำนวนค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย สำหรับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มใช้ทดสอบค่าที (t - test) กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F - test) และเมื่อพบกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Sheffe/- Method) ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติดังกล่าวทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package For the Social Science/Personal Computer)
4. วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โดยจัดกลุ่มปัญหาและข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ทำการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่ซ้ำกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอน

ผู้สอนจำนวน 162 คน เป็นเพศชายจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 42.59 เพศหญิงมีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 57.41 ส่วนใหญ่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 58.02 อายุต่ำกว่า 35 ปี มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 41.98 ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 50.62 ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 49.38 มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวนน้อยที่สุดคือ 34 คน คิดเป็นร้อยละ 20.99 รองลงมาคือมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 และช่วง 5 - 10 ปี มีมากที่สุดคือจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 40.12 ผู้สอนส่วนใหญ่นับว่าปฏิบัติงานอยู่ในประเภทโรงเรียนที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 77.16 ส่วนที่เหลือจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.84 ปฏิบัติงานโดยไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเองต้องอาศัยโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร หมวดวิชาคหกรรมมีผู้สอนมากที่สุดคือ 85 คน คิดเป็นร้อยละ 52.47 รองลงมาคือ อุตสาหกรรม จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 36.42 และพาณิชยกรรม น้อยที่สุด คือมีจำนวนผู้สอน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

2. ปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน

ปัญหาการสอนของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านวิธีการสอนและการประเมินผลมีปัญหที่สำคัญ คือ ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอน และฝึกปฏิบัติไม่มีความทันสมัย ด้านอาคารสถานที่มีปัญหที่สำคัญ คือ ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป ไม่มีห้องฝึกปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์ติดตั้งครบ สถานที่ใช้สอนมีอากาศที่ร้อนอบอ้าว ไม่มีห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อสนับสนุนการสอน ไม่มีห้องจัดแสดงผลงานหรือจัดจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านอาชีพให้ครบวงจร ส่วนด้านหลักสูตรมีปัญหที่สำคัญคือไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ไม่มีหนังสือคู่มือการสอนตามเนื้อหาในหลักสูตร หลักสูตรที่ใช้อยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาย่อยๆ ได้ตามความต้องการ

3. เปรียบเทียบปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงานและหมวดวิชาที่สอน สรุปได้ดังนี้

3.1 ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการสอนในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้สอนที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร และด้านวิธีการสอนและการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน มีปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและด้านวิธีการสอน

และการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านอาคารสถานที่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ในโรงเรียนฝึกอาศีพรกรุงเทพมหานคร ได้เสนอปัญหาการสอนโดยระบุข้อที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร คือระยะเวลาในการสอนน้อยเกินไป ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล คือผู้สอนขาดความรู้ความชำนาญด้านวิธีการสอน การทำสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล ด้านอาคารสถานที่คือรูปแบบอาคารและห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้านอาชีพ สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คือ ควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ควรลดขั้นตอนเพื่อไม่ให้งานล่าช้า และควรจัดงบประมาณให้มากขึ้นในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และค่าตอบแทนการสอน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ในโรงเรียนฝึกอาศีพรกรุงเทพมหานคร 3 ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) เมื่อศึกษาเป็นรายด้าน ในด้านหลักสูตร พบว่า ผู้สอนมีปัญหาคือหลักสูตรไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่ในโรงเรียนฝึกอาศีพรกรุงเทพมหานคร มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด เพื่อเข้าสู่แหล่งงานอุตสาหกรรมต่างๆ ที่มีมากมายในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้เรียนที่จบหลักสูตรแล้วสามารถหางานทำได้ ผู้สอนอาจมีความเห็นว่าตลาดแรงงานยังมีจำนวนจำกัดอยู่ ผู้เรียนอาจไม่มีโอกาสเข้าสู่การหางานทำเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการที่ต่างๆ ได้ตามต้องการ ทำให้ยังว่างงานอยู่ จึงต้องการให้มีการจัดทำหลักสูตรที่จะให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในการประกอบกิจการของตนเองได้ ซึ่งสูตร สุนัขชัย(2527 : 2 - 3)ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมด้านอาชีพไว้ว่า ควรให้ความสนใจต่อการฝึกเพื่อให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้ เพราะ

จะช่วยให้คนมีงานทำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาชีพพระยะสั้นของกรม การศึกษานอกโรงเรียนในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 7 (2535 - 2539) โดยอารยา นครเจตต์(2533 : 54 - 55) ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนรู้จักเลือกอาชีพที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดี ต่อวิชาชีพอิสระ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล พบว่า ผู้สอนมีปัญหามากที่สุดในเรื่องไม่มีกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษา ดูงานนอกสถานที่ ซึ่งผู้สอนอาจมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ตรงในงานอาชีพ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและแนวคิดในการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพของตนได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความคิดเห็นของครูและนักศึกษา เกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพ มหานครโดย วลัยย์ เปรมชัยเสียร(2536 : 137 - 138) ที่พบว่า นักศึกษาต้องการให้โรงเรียน พาไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อสร้างประสบการณ์จริง และเพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพ หลังเรียนจบหลักสูตรซึ่งพูนทรัพย์ ชาตวงศ์(วัลย์ เปรมชัยเสียร. 2536 : 138 ; อ้างอิงมา จาก พูนทรัพย์ ชาตวงศ์. 2532 : 57)ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจะจัดให้มีการ ทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ หรือเชิญวิทยากรที่มีความสามารถมาให้ความรู้แก่นักศึกษา เพื่อให้ ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง

ด้านอาคารสถานที่ พบว่าผู้สอนประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการที่ไม่มีห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อ สนับสนุนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น มองเห็นโลกทัศน์ของงานอาชีพ ได้กว้างขึ้นการไม่มีห้องสมุดหรือแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม อันจะเป็นการสนับสนุนการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเพชรฯ สงวนแสง(2536 : 117) ที่ทำการศึกษากการประเมินผลหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น สาขาช่างเครื่องยนต์ ของโรงเรียน ฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า การสนับสนุนการเรียนการสอน มีบางสิ่งยังไม่เพียงพอ กับ ความต้องการ เช่น ตำราเรียน เครื่องฉายข้ามศีรษะ ห้องเรียนภาคทฤษฎี ไม่ได้รับการ สนับสนุนในการจัดทำเอกสารให้นักศึกษา ห้องเรียนไม่เพียงพอ หนังสือเกี่ยวกับวิชาช่าง ในห้องสมุดมีน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนระยะสั้นใน โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา

ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และหมวดวิชาที่สอน มีผลสรุปดังต่อไปนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนที่มีเพศต่างกัน พบว่าปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผู้สอนที่เป็นเพศชายมีปัญหในการสอนมากกว่าผู้สอนที่เป็นเพศหญิงในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะวิชาที่สอนทำให้ประสบกับปัญหาได้มาก ประกอบกับผู้ชายมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความคิดเป็นของตนเอง ต้องการความก้าวหน้า ให้ความสนใจกับสิ่งที่ไม่สะดวก เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตน จึงมองเห็นปัญหาได้มากกว่าผู้สอนที่เป็นเพศหญิง ที่ส่วนใหญ่แล้วมีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัตินอกเหนือจากการสอนไม่มากนัก มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตามแนวทางที่ถูกกำหนดให้ มีความอดทนต่อความไม่สะดวกที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ มีความยืดหยุ่น อยู่ในระเบียบวินัย ประกอบกับต้องมีภารกิจเกี่ยวกับครอบครัวที่ต้องให้ความสนใจมากจึงไม่มีเวลามาคิดถึงปัญหาในการทำการสอนที่ต้องประสบอยู่ซึ่งสมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 279) ได้ให้ข้อสังเกตในความแตกต่างระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงไว้ว่า ผู้ชายให้ความสำคัญต่อโอกาสความก้าวหน้าเงินเดือน วิธีการจัดการ และการปฏิบัติงานมากกว่าผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของแพรวพรรณ บุญญฤทธิ์มนตรี(2539 : 95) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยะสันของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร พบว่าอาจารย์เพศชายมีปัญหในการปฏิบัติงานสอนมากกว่าอาจารย์เพศหญิง ในด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหาหลักสูตร และด้านการประเมินผล ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนที่มีอายุต่างกัน พบว่า ผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวมทั้ง 3 ด้านและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอนทุกคนที่ทำหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ต้องปฏิบัติหน้าที่สอนตามหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ การวัดผลและสภาพห้องเรียนอาคารเรียนที่คล้ายคลึงกัน ต้องมีภาระ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิบัติการสอนที่คล้ายคลึงกัน ภายใต้การบริหารงาน นโยบาย เป้าหมายอันเดียวกัน ทำให้มีปัญหาคือคล้ายกัน ดังนั้นผู้สอนที่มีอายุต่างกันจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงเดช โคตรสิน(2532 : 139) ที่

ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดน่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการประสานงานและปฏิบัติการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่าผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวม ทั้ง 3 ด้าน และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ต้องดำเนินการสอนให้เป็นไปตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายอันเดียวกัน มีภาระกิจ บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน อยู่ภายใต้ระบบการบริหาร ระเบียบราชการ และปัจจัยแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน จึงเป็นไปได้กับผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศรีสุนทรโวหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชานนท์ บุรี (2535 : 110) ที่ศึกษาถึงปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคกลางพบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมและรายด้านวิชาการ ด้านส่งเสริมการศึกษา และด้านการบริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของแพรวพรรณ บุญฤทธิมนตรี (2539 : 90) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยาศรีสุนทรโวหารของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร พบว่าอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยาศรีสุนทรโวหารโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่าผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครมีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพพระยาศรีสุนทรโวหารคล้ายคลึงกันมีหน้าที่ ภาระรับผิดชอบ ที่ต้องทำการสอนคล้ายกัน อยู่ภายใต้ระบบการบริหาร ระเบียบราชการและปัจจัยแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น ประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกันจึงไม่อาจส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนได้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับชานนท์ บุรี

(2535 : 121) ที่ศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติของอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตภาคกลาง พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัันมีปัญหาระดมและรายด้าน วิชาการ ด้านส่งเสริมการศึกษา และด้านบริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวพรรณ บุญฤทธิมนตรี (2539 : 90) ที่ศึกษาพบว่า อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยะสั้นโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนที่สอนในประเภทโรงเรียนที่ ปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ ในโรงเรียนที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนมากกว่าผู้สอนที่ ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล ผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอน ที่สอนอยู่ในประเภทโรงเรียนที่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง มีหลักสูตรที่สอนอยู่เป็นจำนวนมาก หลายสาขาวิชาช่าง เปิดสอนทั้งภาคกลางวันตามปกติ และภาคค่ำ มีวิธีการสอนและการ ประเมินผลที่แตกต่างกันไปตามสาขาอาชีพนั้น ๆ ผู้สอนบางคนมีส่วนร่วมในการบริหาร การดำเนิน งานต่างๆ ของโรงเรียน ส่วนผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเภทโรงเรียนที่ไม่มีอาคารเรียนเป็น ของตนเองนั้น ต้องปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร เปิดสอนได้เฉพาะ ภาคค่ำ มีความสามารถในการเปิดสอนได้เพียงไม่กี่สาขาวิชาช่าง เนื่องจากข้อจำกัดของสถานที่ ซึ่งเป็นสภาพเดียวกับห้องเรียนของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ใช้วิธีการสอนและการประเมินผล ที่ไม่หลากหลาย ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน การทำหลักสูตรหรือการวางแผนนโยบายต่างๆ จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนด้านอาคารสถานที่ผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สอนทั้งหมดในแต่ละประเภทโรงเรียน ปฏิบัติงานในรูปแบบอาคารสถานที่เหมือนกัน คือใช้แบบ อาคารเรียนแบบเดียวกับอาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา บางแห่งก็มีโรงฝึกงานตามสาขา วิชาช่างซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นช่างอุตสาหกรรม และอาจเป็นเพราะว่าการเปิดสอนสาขาวิชาอาชีพใด

ต้องให้มีความสอดคล้องกับอาคารสถานที่นั้น ๆ ด้วย ถ้าไม่มีสถานที่พร้อมก็ไม่สามารถเปิดสอนเพิ่มเติมขึ้นได้ อาคารสถานที่จึงมีความเหมาะสมกับสาขาวิชาช่างที่เปิดสอนอยู่แล้ว และผู้สอนที่สอนอยู่ในประเภทโรงเรียนที่ไม่มีอาคารสถานที่ของตนเอง จะไม่ค่อยสนใจในเรื่องของสถานที่ เพราะต้องอาศัยอาคารของโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถานที่สอน ซึ่งเป็นการยากที่จะทำการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้สอนจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนในด้านอาคารสถานที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนท์ บุรี (2535 : 111) ที่ศึกษาพบว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยสารพัดช่าง ที่มีเขตพื้นที่ตั้งของวิทยาลัยต่างกัน มีปัญหาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานด้านวิชาการและด้านการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนในด้านส่งเสริมการศึกษานั้นไม่พบความแตกต่างกัน และจากการศึกษาของแพรวพรรณ บุญฤทธิธมน์ตรี (2539 : 90 - 91) พบว่า อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานครที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยะสันโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในด้านผู้สอน ด้านสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเนื้อหาหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อันได้แก่ ด้านผู้สอน และด้านการประเมินผล

2.6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน พบว่า ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาชีพพระยะสัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้สอนที่สอนหมวดวิชาอุตสาหกรรมมีปัญหาการสอนมากกว่าผู้สอนหมวดวิชาคหกรรม และพาณิชยกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหมวดวิชาอุตสาหกรรมมีรายวิชาตามหลักสูตรอยู่เป็นจำนวนมาก บางรายวิชาที่ใช้เวลาเรียนน้อย บางรายวิชาที่ใช้เวลาเรียนมาก ผู้สอนต้องสอนตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตร ประกอบกับเวลาสอนต้องฝึกปฏิบัติ และต้องคอยดูแลเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติด้วย ผู้สอนต้องใช้ความรู้ความสามารถและแก้ปัญหาในเรื่อง เครื่องยนตร์กลไกขณะเดียวกันก็ต้องสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนด้วยจึงเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการสอนได้มากซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแพรวพรรณ บุญฤทธิธมน์ตรี (2539 : 98 - 99) ที่พบว่า อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร ที่มีประเภทวิชาที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยะสัน แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาหลักสูตรและด้านการประเมินผล โดยที่ครูผู้สอนประเภทวิชาอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานใกล้เคียงกับประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม ซึ่งมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่า ครูผู้สอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม และประเภทวิชาคหกรรม

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร แยกเป็นรายด้าน มีดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตร ผู้สอนส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการสอนมีน้อยเกินไป ควรเพิ่มเวลาสอนตามหลักสูตรให้มากขึ้น เนื่องจากวิชาที่เปิดสอนบางวิชาหลักสูตรกำหนดไว้ให้สอนทุกรายวิชาย่อยโดยผู้สอนไม่มีโอกาสเลือกเรียน อีกทั้งเวลาเรียน 180 ชั่วโมง ไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้เทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ หมวดวิชาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ ดังที่ สมชาย โพธิ์วิชยานนท์ (2535 : 102) ได้ทำการประเมินโครงการฝึกอาชีพในโรงเรียนฝึกอาชีพสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรเสนอแนะให้ปรับปรุงจำนวนชั่วโมงในหลักสูตรวิชาชีพที่เปิดสอนระยะสั้น 3 เดือน(180 ชั่วโมง)เป็น 200 ชั่วโมง เพื่อให้เพียงพอสำหรับการเทียบโอนในการสอบเทียบระดับชั้นในสายสามัญได้ จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นกว่าในหลักสูตรเดิม ซึ่งวินัย สายหงษ์(2528 : 69 – 70)ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของครูผู้สอนและผู้บริหารศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ เกี่ยวกับลักษณะหลักสูตรที่ควรแยกเนื้อหาออกเป็นรายวิชาจบในตัวเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเฉพาะส่วนที่ตนต้องการได้

3.2 ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล ผู้สอนส่วนมากมีปัญหาคือว่า ผู้สอนขาดความรู้ ความชำนาญ เกี่ยวกับวิธีการสอน การทำสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล เนื่องจากผู้สอนส่วนมากมีความรู้ ความชำนาญ และทักษะ ในทางช่าง ทางการปฏิบัติทางฝีมือ และไม่มีความรู้ด้าน หรือ เทคนิค ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้อื่น จึงต้องการเพิ่มพูนความรู้ด้านนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง และทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งจากการศึกษาของ ชานนท์ บุรี (2535 : 83 – 84)พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคกลาง มีความต้องการให้ครูได้เข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ต้องการได้รับการอบรมการวัดผลและประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของแพรวพรรณ บุญฤทธิมนตร์ (2539 : 48 - 49) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพระยะสั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในด้านสื่อการสอนอยู่ในระดับมากในข้อที่ว่า หน่วยงานขาดการอบรมการผลิตสื่อที่ทันสมัยให้แก่ผู้สอน นอกจากนี้ วินัย สายหงษ์ (2528 : 94) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการจัดการอบรมครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เทคนิคการสอน และให้เข้าใจ แนวคิด นโยบาย แผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้น

3.3 ด้านอาคารสถานที่ ผู้สอนส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบอาคารและห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนด้านอาชีพ เนื่องจาก แบบของอาคารเรียนเป็นแบบเดียวกับโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานครที่ใช้สอนนักเรียนในการศึกษาภาคบังคับ เมื่อนำมาสอนวิชาชีพ ซึ่งต้องมีอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ในการฝึกปฏิบัติมากมาย ซึ่งนำมาไว้ในห้องที่ใช้สอนจึงเกิดปัญหาห้องเรียนคับแคบ ร้อนอบอ้าว อากาศไม่ถ่ายเท ใช้งานได้ไม่สะดวก ยิ่งถ้าหากมีการปฏิบัติที่ต้องเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว ทำให้เป็นอุปสรรคในการสอนมากและอาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชานนท์ บุรี (2535 : 85 - 86) ที่พบว่าอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคกลาง มีความต้องการห้องเรียนที่กว้างขวางอยู่ในระดับมาก

3.4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่

3.4.1 ควรมีการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ เพื่อจะได้มีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นซึ่งจากการประเมินโครงการฝึกอาชีพในโรงเรียนฝึกอาชีพของสมชาย โพธิ์วิชยานนท์ (2536 : 95, 101) พบว่า มีการนิเทศโดยผู้บริหารโรงเรียนตรวจเยี่ยมติชม และให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน และการจัดประชุมครู เชิญวิทยากร และมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีสักยานิเทศก์ไว้ประจำเช่นเดียวกับ สักยานิเทศก์ในสำนักงานการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยตรง เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแพรวพรรณ บุญฤทธิมนตร์ (2539 : 83) ที่พบว่าอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นว่า ควรมีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3.4.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นและทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยมีส่วนงานหลักทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยใช้สื่อที่หลากหลาย และทำ

อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากที่ผ่านมาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครในแต่ละแห่งทำการประชาสัมพันธ์เองโดยใช้แผ่นพับ แผ่นผ้า โฉมฉาย หนังสือพิมพ์ แล้วแต่ความสะดวกของแต่ละแห่ง เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ต่างเวลากัน บางแห่งก็ไม่มีการประชาสัมพันธ์เลย ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ตามแนวทางที่เสนอเพื่อให้ประชาชนได้ทราบกิจกรรมการจัดการฝึกอาชีพของโรงเรียน ดังที่ วินัย สายหงษ์ (2528 : 91) ได้ศึกษาพบว่าครูผู้สอนและผู้บริหารควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และแนะแนวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมหมาย เขยชม (2537 : 85) ที่พบว่า ครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้ความเห็นว่า การประชาสัมพันธ์มีน้อยควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนทุกรูปแบบและทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับกรม ภาค จังหวัด และระดับพื้นที่

3.4.3 ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้ตามแนวทางที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แพรพรรณ บุญฤทธิมนตรี (2539 : 83) ที่ พบว่า อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นว่า นโยบายของฝ่ายบริหารไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความเบื่อบ่อยต่อระบบราชการ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชานนท์ บุรี (2535 : 118) ที่พบว่าอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง ในเขตภาคกลาง มีความต้องการ ด้านการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางนโยบายที่ชัดเจนแน่นอนภายในวิทยาลัย เพื่อจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทาง เป้าหมาย ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4.4 ควรลดขั้นตอนเพื่อให้งานไม่ล่าช้า ซึ่งจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เป็นการลดปัญหาในการทำงานให้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของไทยที่วิชัย ตันศิริ (2538 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการองค์กรที่มีสายบังคับบัญชาในแนวดิ่งค่อนข้างยืดยาว ทำให้เกิดความล่าช้า และความไม่มีประสิทธิภาพ ในยุคปัจจุบันการบริหารการจัดการต้องการรูปแบบขององค์กรที่ค่อนข้างแบนราบหรือเป็นแนวนอน มีสายบังคับบัญชาสั้นไม่ยืดยาว

3.4.5 ควรจัดงบประมาณให้มากขึ้น ทั้งด้านอุปกรณ์และค่าตอบแทนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสภาวะเศรษฐกิจในสังคมวัตถุนิยม ส่งผลให้สินค้ามีราคาแพง ค่าครองชีพสูง งบประมาณที่จัดสรรให้ดังกล่าว จึงไม่เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพดีและผู้สอนต้องมีการะในการใช้จ่ายสูงขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจ จึงเห็นว่าควรจัดงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แพรพรรณ บุญฤทธิมนตรี (2539 : 104) ที่ พบว่า อาจารย์

วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นว่า ควรมีงบประมาณสนับสนุนค่าตอบแทนครูให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 โรงเรียนฝึกออาชีพรุงเทพมหานคร ควรพิจารณาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นให้ทันสมัยขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาได้อย่างยืดหยุ่นได้ตามความต้องการ จัดทำคู่มือการสอนในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร เพิ่มเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบอาชีพอิสระ ควรทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย จัดเวลาเรียนในหลักสูตรให้เหมาะสมกับเนื้อหาในรายวิชาต่างๆ

1.2 สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ควรจัดฝึกอบรมผู้สอนให้มีความรู้เกี่ยวกับ เทคนิควิธีการสอน การทำสื่อการสอน การวัดผลประเมินผล ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถศึกษา ต่อทางด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสอนงานอาชีพ เป็น การพัฒนาตนเองและยกระดับความรู้ให้สูงขึ้น

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณารูปแบบอาคารที่จะก่อสร้างเป็นโรงเรียน ฝึกออาชีพ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการสอนในวิชาชีพสาขาต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดทำห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องแสดงผลงานของผู้เรียน ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และครบวงจร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการความรู้ของผู้สอนในโรงเรียนฝึกออาชีพรุงเทพมหานคร ทางด้านการศึกษาหรือด้านอาชีพขั้นสูงเพื่อพัฒนาตนเอง เสริมความรู้เดิม เพิ่มเติมความรู้ใหม่ นำไปใช้ประโยชน์ในการสอนต่อไป

2.2 ควรศึกษาการติดตามผลในด้านการประกอบอาชีพของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา จากโรงเรียนฝึกออาชีพรุงเทพมหานครไปแล้ว

2.3 ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยแยกศึกษาตามรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของโรงเรียนฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา สุขประเสริฐ. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเรียนให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก: กรณีศึกษาในจังหวัดระยองด้วยเทคนิคเดลฟาย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, โครงการ. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ : สู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติในทศวรรษหน้า. เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง ยุทธศาสตร์การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : บมจ.ธนาคารกสิกรไทย, 2538.
- การศึกษานอกระบบ, กรม. คู่มืออบรมและดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาการศึกษานอกระบบเรียน, 2529.
- _____. การฝึกอาชีพแนวใหม่ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกระบบเรียน, 2530.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอยเดียสแควร์, 2534.
- _____. ร่างแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบเรียน ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกระบบเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2539. ถ่ายเอกสาร.
- กรุงเทพมหานคร. โรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร, ม.ป.ป.
- _____. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและวางแผน กรุงเทพมหานคร, 2534.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประเมินผลการฝึกอาชีพนอกระบบโรงเรียน พ.ศ. 2530-2533. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2537.
- _____. ร่างแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539. อัดสำเนา.
- จันสม ชมภูอินไหว. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนวิชาชีพเสริมสวยที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพเสริมสวยของศูนย์การศึกษานอกระบบเรียนจังหวัดแพร่. พิษณุโลก : ศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมการศึกษานอกระบบเรียน, 2538. ถ่ายเอกสาร.

- ชานนท์ บุรี. ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง
เขตภาคกลาง. ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- เชียรศรี วิวิธศิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน: เทคโนโลยีทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530.
- ฉัฐพงศ์ ตึกแสวง. การใช้สื่อการสอนของครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพประจำศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.
- ทรงเดช โคตรสิน. การศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การ
ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- นวลฉวี วิศาลศิริกุล. แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร.
ปริณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2538. อัดสำเนา.
- นโยบายและวางแผน, สำนัก. แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2535 - 2539).
กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและวางแผน กรุงเทพมหานคร, 2534.
- ประชิด ตัวสกุล. แนวเ้าการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดในเขตการศึกษา 4 (พ.ศ.2540-2544). ภูเก็ต : ศูนย์พัฒนาบุคลากร
กรมการศึกษานอกโรงเรียน สถาบันราชภัฏภูเก็ต, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- ประพจน์ จำปาไทย. "นักวิจัยคุย," ใน ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 10(6):30;
สิงหาคม-กันยายน 2530.
- ประมวล ทบบัณฑิต. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- พรทิพย์ เข้มทอง. "แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ," ใน วิวัฒนาการ
การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน, พ.ศ.2482-2533. หน้า 264-267.
กรุงเทพฯ : กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2533.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :

ฟิงเกอร์บรีน แอนด์ มีเดีย จำกัด, 2536.

พัฒนาชุมชน, สำนัก. โครงสร้างองค์การ:อำนาจหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ :

สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร, 2536.

_____. หน้าที่ความรับผิดชอบของกองส่งเสริมอาชีพ. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมอาชีพ

สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร, 2539. ถ่ายเอกสาร.

เพชรรา สงวนแสง. การประเมินผลหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน สาขาวิชาช่างเครื่องยนต์ของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2536. ถ่ายเอกสาร.

แพรวพรรณ บุญฤทธิมนตร์. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยะสันของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา, 2537.

มนัส ศรีกัลยา. ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรพระยะสัน โรงเรียนสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

เรียบร้อย ประสงค์ไท. "โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร โอกาสแต่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา," ใน ก้าวไกล. 2(8):62-64;พฤศจิกายน 2534.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิจิตรการพิมพ์, 2524.

วิชัย ดันศิริ. "แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย, ใน " วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 29(5): 25 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2538.

วินัย สายหงษ์. "การจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาอาชีพ," ใน โครงการอบรมผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ม.ป.ป.

_____. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสันของครูผู้สอนและผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.

- วัลลีย์ เปรมชัยเชียร. ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา.
- สมชาย โพธิ์วิชยานนท์. การประเมินโครงการฝักอาชีพในโรงเรียนฝักอาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมหมาย เขยชม. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- สุนทร สุนันท์ชัย. การศึกษานอกโรงเรียน เส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพฯ : อรุณอัมรินทร์การพิมพ์, 2527.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- อารยา นครเขตต์. การศึกษานวโน้มการจัดการศึกษาวิชาชีพพระยะสันของกรมการศึกษานอกโรงเรียน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อุดม เขยกิจวงศ์. การศึกษานอกโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2534.
- Cronbach, Joseph. Essentials of Phychological Testing. 3rd ed.
New York : Harper, 1972.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis. New York : Pinechart and Company, 1976.
- Houle, Cyril O. The Inquiring Mind. Madison : University of Wisconsin Press, 1961.
- Karr and Keneth Joseph. "Muting the Changing Need of Adults Through Educational Programs and Services," Dissertation Abstracts International. 36(10) : 6426 - A ; April, 1976.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/ 2539

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ ตุลาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววิวรรณ ธิบรัมย์รัมย์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึก
อาชีพ กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลัย

ประธาน

รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

กรรมการ

สิ่งที่นิตยสารขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ. นวนันท์ นวนนท์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2534119

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตุลาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวฉวีวรรณ ธิบรัมย์ทรัพย์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลงด้วยดีก็ต่อเมื่อได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน โดยการตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความจริงมากที่สุด ซึ่งคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวฉวีวรรณ ธิบรัมย์ทรัพย์)

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยະ
 ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยະในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
  - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยະในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด
2. โปรดตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อ
3. คำตอบทุกข้อถือว่าเป็นความลับไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านและใช้เฉพาะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ฉวีวรรณ ธิบริมทรัพย์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

ตอนที่ 1 คำชี้แจง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง ( )
หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
  - ( ) ชาย
  - ( ) หญิง
2. อายุ
  - ( ) ต่ำกว่า 35 ปี
  - ( ) 35 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
  - ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี
  - ( ) ปริญญาตรีขึ้นไป
4. ประสบการณ์ทำงาน
  - ( ) ต่ำกว่า 5 ปี
  - ( ) 5 - 10 ปี
  - ( ) มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
5. ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
  - ( ) มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง
  - ( ) ไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง
6. หมวดวิชาที่สอน
  - ( ) หมวดวิชาอุตสาหกรรม
  - ( ) หมวดวิชาเกษตรกรรม
  - ( ) หมวดวิชาพาณิชยกรรม

ตอนที่ 2

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ ซึ่งเป็นความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอน
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร แล้วตอบคำถาม
โดยใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่านเพียงช่องเดียว
เท่านั้น โดยมีระดับปัญหา ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหายอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร					
1. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน.....					
2. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่สอนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน.....					
3. หลักสูตรที่ใช้อยู่ไม่ได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น.....					
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ได้ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น.....					
5. เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....					
6. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้.....					
7. หลักสูตรไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชา ย่อยๆ ได้ ตามความต้องการ.....					
8. เนื้อหาวิชามีความยากเกินไปสำหรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน.....					
9. การเรียงลำดับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่มีความต่อเนื่องกัน.....					
10. เนื้อหาในหลักสูตรไม่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ใน ชีวิตประจำวัน.....					
11. กิจกรรมในหลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น.....					
12. เวลาที่ใช้ในการสอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร.....					
13. ไม่มีหนังสือคู่มือการสอนตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตร.....					
14. ไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาดเพื่อประกอบ อาชีพอิสระ.....					
15. หลักสูตรไม่ได้สอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ.....					

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
<u>ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล</u>					
1. วิธีการสอนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร.....					
2. ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ.....					
3. ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่.....					
4. ไม่สามารถใช้วิธีการที่หลากหลายได้ในแต่ละรายวิชาที่ทำการสอน.....					
5. ผู้เรียนไม่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนที่จัดให้.....					
6. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติมีส่วนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน.....					
7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติอยู่ในสภาพที่ชำรุดไม่สามารถใช้งานได้.....					
8. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติไม่มีความทันสมัย.....					
9. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ทางโรงเรียนจัดให้ไม่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและเนื้อหาวิชาที่สอน.....					
10. ไม่มีสื่อและเครื่องมือทางด้านโสตทัศนูปกรณ์เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน.....					
11. ไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกโรงเรียน.....					
12. เกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่.....					

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
13. การประเมินผลที่ใช้อยู่ไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอนได้ทั้งหมด.....					
14. วิธีการประเมินผลที่กำหนดไว้ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....					
15. ไม่มีการประเมินผลเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพของผู้เรียน.....					
ด้านอาคารสถานที่					
1. ไม่มีโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการด้านอาชีพ.....					
2. ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป.....					
3. อาคารสถานที่ที่รุ่มร้อนไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน.....					
4. มีเสียงดังรบกวนขณะทำการสอน.....					
5. ไม่มีห้องฝึกปฏิบัติการที่มีอุปกรณ์ติดตั้งครบ.....					
6. สถานที่ใช้สอนมีอากาศร้อนอบอ้าว.....					
7. ภายในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการถูกปิดทึบ ทำให้อากาศไม่ถ่ายเท.....					
8. ภายในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย.....					
9. ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ.....					
10. ไม่มีห้องสมุดหรือแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม.....					
11. ไม่มีห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อสนับสนุนการสอน.....					
12. ไม่มีตู้เก็บเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน.....					

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
13. ห้องที่ใช้ในการสอนถูกนำไปใช้เก็บสิ่งของต่างๆ ทำให้เกาะกรงรุ้งเป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติการ.....					
14. โต๊ะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการมีขนาด ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน.....					
15. ไม่มีห้องจัดแสดงผลงาน หรือจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนเพื่อ เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านอาชีพให้ครบวงจร.....					

ตอนที่ 3

ตอนที่ 3   ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการสอนและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง   โปรดเขียนข้อความที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านเกี่ยวกับปัญหาการสอน
 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครลงในช่องว่างข้างล่างนี้

1. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตร _____

ข้อเสนอแนะ _____

---

2. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านวิธีการสอนและการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ _____

---

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาด้านอาคารสถานที่ _____

ข้อเสนอแนะ _____

---

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ได้แก่

4.1 การนิเทศ _____

4.2 การประชาสัมพันธ์ _____

4.3 การบริหาร _____

4.4 การจัดการ _____

4.5 งบประมาณ _____

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.กล้า สมตระกูล

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ

2. อาจารย์อุดม เขยทิววงศ์

ศึกษานิเทศก์ ระดับ 9

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ

3. อาจารย์วินัย พลดงนอก

อาจารย์ใหญ่

โรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร

(หลวงพ่อดำศักดิ์ ชุติณฐโรจน์)

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวฉวีวรรณ ธิบรัมย์ทรัพย์
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	39/12 หมู่ 12 ถนนสายศาลชนบุรี แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดนิมมานรดี แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ จากโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
พ.ศ. 2526	วท.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2540	กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร